

- rozhodnutí České národní banky č.j. 2021/51330/570 ze dne 18. května 2021, sp.zn. Sp/2019/329/573

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 18. května 2021
Č.j.: 2021 / 51330 / 570
Ke sp.zn. Sp/2019/329/573
Počet stran: 27

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále též „ČNB“ nebo „správní orgán“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o České národní bance“) a dále jako orgán dohledu nad dodržováním povinností poskytovatelů a zprostředkovatelů spotřebitelských úvěrů podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), rozhodla v řízení vedeném podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o přestupcích“) se společností Rerum Finance, s.r.o., IČO 032 10 235, sídlem Mezibranská 1579/4, 110 00 Praha 1, Nové Město, zastoupenou [REDAKCE], advokátem, ČAK [REDAKCE], IČO [REDAKCE], sídlem [REDAKCE], takto:

I.

Společnost Rerum Finance, s.r.o., IČO 03210235, sídlem Mezibranská 1579/4, 110 00 Praha 1, Nové Město, jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru, se uznává vinnou, že

- (i) **v období od 3.5.2018 do 28.6.2019 nedodržovala pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele upravená ve vnitřním předpisu „Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti“, ani nezavedla jiná vhodná pravidla a postupy pro její posuzování, když:**
- a. **systematicky nezjišťovala informace potřebné pro posouzení důsledků spojených s dalšími stávajícími úvěry spotřebitele,**
 - b. **neověřovala udržitelnost příjmů, neboť při sjednávání spotřebitelských úvěrů systematicky nezjišťovala a neověřovala deklarované příjmy uvedené v žádosti o úvěr,**
 - c. **neověřovala informaci od spotřebitelů o počtu členů domácnosti, která je relevantní pro stanovení interního limitu definovaného v uvedené kapitole, ani nezjišťovala výši měsíčního nákladu na bydlení a nemohla tak porovnat reálnost tohoto nákladu s interním limitem a zároveň neověřovala, zda u výdajů zájemce odpovídají čísla na doložených podkladech tomu, co zájemce uvedl v úvěrové žádosti,**

- (ii) v období od 3.5.2018 do 30.4.2019 neudržovala pravidla pro jednání se spotřebiteli prodlení, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru,
- (iii) v období od 16.5.2018 do 24.4.2019 před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru ve 20 prověřovaných úvěrových případech řádně neposuzovala schopnost žadatele splácet úvěr na základě porovnání příjmů a výdajů a způsobu plnění dosavadních dluhů,
- (iv) v období od 3.5.2018 do 28.6.2019 ve smlouvě o spotřebitelském úvěru neposkytovala jednotlivým spotřebitelům informaci o poplatku za prodloužení splatnosti dluhu,

t e d y p o r u š i l a

- ad (i) povinnost stanovenou v ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru,
- ad (ii) povinnost stanovenou v ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 5 odst. 2 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru,
- ad (iii) povinnost stanovenou v ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru,
- ad (iv) povinnost stanovenou v ustanovení § 106 odst. 1 písm. j) zákona o spotřebitelském úvěru,

č í m ž s e d o p u s t í l a

- ad (i) a (ii) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru,
- ad (iii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru,
- ad (iv) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru,

z a c o ž s e j í u k l á d á

podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 1 500 000 Kč (slovy: jeden milion pět set tisíc korun českých). Pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu vedený u České národní banky č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

II.

- (v) O skutku, že společnost Rerum Finance, s.r.o., IČO 032 10 235, sídlem Mezibranská 1579/4, 110 00 Praha 1, Nové Město, v období od 20.6.2018 do 29.1.2019 v 7 případech z kontrolovaného vzorku úvěrových případů 1. půjčky požadovala platbu, která nebyla sjednána ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, se řízení podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích zastavuje.

III.

Společnost Rerum Finance, s.r.o., IČO 032 10 235, sídlem Mezibranská 1579/4, 110 00 Praha 1, Nové Město, se podle ustanovení § 95 odst. 1 přestupkového zákona a ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu, ve spojení s ustanovením § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb., ukládá povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč (slovy: jeden tisíc korun českých). Náhrada nákladů řízení je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

Identifikace účastníka řízení

1. Společnost Rerum Finance, s.r.o., IČO 032 10 235, sídlem Mezibranská 1579/4, 110 00 Praha 1, Nové Město, je společností zapsanou v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 228845, a od 3.5.2018 je nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru (dále jen „účastník řízení“).
2. Účastník řízení poskytuje úvěry jiné než na bydlení, nezajištěné, neúčelové s jednorázovou splatností. Nabízí jeden produkt ve dvou variantách. Pro první variantu (dále jen „1. půjčka“) je charakteristické, že je poskytována zcela zdarma (bez poplatku a bez úroku) ve výši poskytnuté jistiny od 500 Kč až do 8 000 Kč a se splatností 7 až 30 dní. Druhá varianta (dále jen „opakovaná půjčka“) je poskytována za poplatek, přičemž výše jistiny činí 500 Kč až 20 000 Kč se splatností 7 až 30 dní. Smlouvu se spotřebitelem uzavírá účastník řízení výhradně za použití prostředku komunikace na dálku ve smyslu ustanovení § 1820 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Postup správního orgánu před zahájením správního řízení

3. Správní orgán při vydání tohoto rozhodnutí vycházel ze skutkového stavu zjištěného v rámci kontroly provedené u účastníka řízení Českou národní bankou. Kontrola účastníka řízení (dále jen „Kontrola“) byla zahájena doručením Oznámení o zahájení kontroly č.j. 2019/026286/CNB/650 (dále jen „oznámení o zahájení kontroly“) dne 11.3.2019.
4. V rámci Kontroly došlo ke zhodnocení dodržování právních předpisů v následujících oblastech činnosti účastníka řízení: postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, vč. uchovávání dokumentů a záznamů týkajících se tohoto posuzování, a dále postupy a pravidla aplikovaná v případě prodlení spotřebitele, a to v kontrolovaném období, tj. od 3.5.2018, kdy správní orgán udělil účastníkovi řízení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů, do 28.6.2019.
5. Na základě Kontroly byly zjištěny nedostatky spočívající v porušení povinností uložených zákonem o spotřebitelském úvěru, které byly uvedeny v Protokolu

o kontrole ze dne 27.6.2019 (dále jen „Protokol o kontrole“). Účastník řízení v reakci na Protokol o kontrole doručil správnímu orgánu dne 12.7.2019 podání, v němž oznámil, že se rozhodl nevyužít svého práva na podání námitek proti Protokolu o kontrole, a avizoval, že ve lhůtě do 30.7.2019 předloží správnímu orgánu harmonogram plánovaných nápravných opatření, která hodlá přijmout za účelem dosažení souladu prováděných procesů s relevantní legislativou.

6. Ve dnech 31.7.2019 a 29.8.2019 předložil účastník řízení vyjádření, ve kterých správní orgán seznámil s přijatými a plánovanými nápravnými opatřeními, která provedl či zamýšlí provést za účelem odstranění nedostatků zjištěných Kontrolou.

Průběh správního řízení

7. Po důkladném vyhodnocení kontrolních zjištění obsažených v Protokolu o kontrole se správní orgán rozhodl o těch z nich, která považuje za nejzávažnější, zahájit správní řízení. Správní orgán tak zahájil řízení dne 6.1.2020 doručením oznámení o zahájení řízení z moci úřední, jež bylo vydáno pod č.j. 2020/2038/570 (dále jen „Oznámení“)¹, a současně poučil účastníka řízení o jeho právu vyjádřit se ke skutečnostem uvedeným v Oznámení.
8. Dne 27.1.2020 bylo správnímu orgánu doručeno vyjádření k zahájenému správnímu řízení z moci úřední² (dále jen „Vyjádření“), včetně plné moci pro [REDAKCE], advokátku s ev. č. ČAK [REDAKCE], vykonávající advokacii jako společník společnosti [REDAKCE], IČO [REDAKCE], sídlem [REDAKCE].
9. Dne 11.5.2020 byl účastníku řízení doručen přípis správního orgánu č. j. 2020/58188/570³, kterým byl účastník řízení informován o právu vyjádřit se k podkladům shromážděným správním orgánem před vydáním rozhodnutí.
10. Dne 14.5.2020 nahlédl účastník řízení do správního spisu. Z tohoto úkonu byl pořízen protokol o nahlížení do spisu⁴. Dne 19.5.2020 bylo správnímu orgánu doručeno vyjádření účastníka řízení k podkladům shromážděným správním orgánem před vydáním rozhodnutí.
11. Dne 14.4.2021 účastník řízení předložil správnímu orgánu dokument, ve kterém oznámil, že dočasně pozastavil poskytování spotřebitelských úvěrů v souvislosti s COVID situací. V blízké budoucnosti plánuje revidovat politiku poskytování spotřebitelského úvěru, zvýšit zdroje financování a pokračovat v provozní činnosti.

Rozhodná právní úprava

12. Článek 40 odst. 6 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“) upravuje zásadu zákazu retroaktivity, která je plně aplikovatelná i v oblasti přestupkového řízení, a která stanovuje, že trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; pozdějšího zákona se použije, je-li to pro pachatele

¹Viz spis Sp/2019/329/573 – č. listu 6-18.

²Viz spis Sp/2019/329/573 – č. listu 20-63.

³Viz spis Sp/2019/329/573 – č. listu 65-66.

⁴Viz spis Sp/2019/329/573 – č. listu 68-72.

příznivější. Právní úprava rozhodná pro posouzení jednání účastníka řízení je obsažena v zákoně o spotřebitelském úvěru.

13. Zákon o spotřebitelském úvěru byl několikrát novelizován, naposledy s účinností od 1.1.2021, avšak na základě porovnání znění tohoto zákona účinného do 3.1.2019, resp. 23.4.2020, tedy v době protiprávního jednání, se zněním účinným od 24.4.2020, resp. 1.1.2021, Česká národní banka konstatuje, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. Rovněž otázka typové závažnosti nahlížení na porušené právní povinnosti nedoznala změny ve prospěch účastníka řízení.

Skutková zjištění a jejich právní kvalifikace

(i) Dodržování vnitřního předpisu při posuzování úvěruschopnosti

Právní úprava

14. Účastník řízení má s odkazem na ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s § 15 odst. 2 písm. c) citovaného zákona povinnost zavést a udržovat postupy a pravidla vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele tak, aby byla přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru.
15. Povinnost zavést pravidla a postupy pro posouzení úvěruschopnosti představuje povinnost promítnout tato pravidla a postupy do vnitřních předpisů účastníka řízení, přičemž **má povinnost tato pravidla nejen zavést, ale i udržovat a fakticky uplatňovat** za účelem naplnění povinnosti posoudit úvěruschopnost každého žadatele o spotřebitelský úvěr v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru. Požadavky pro nastavení pravidel a postupů pro posouzení úvěruschopnosti jsou dále rozpracovány v dohledovém benchmarku č. 3/2016⁵.

Zjištění správního orgánu

16. Účastník řízení za účelem splnění požadavků dle ustanovení § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru přijal *Vnitřní předpis číslo 1 - 014 Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti – datum poslední aktualizace 5. 3. 2018, platný od 1. 3. 2017* (dále jen „PPÚ“)⁶, který byl v rámci licenčního řízení vyhodnocen jako naplňující základní předpoklady pro dodržování postupů a pravidel při výkonu činnosti účastníka řízení z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů.
17. V rámci Kontroly však správní orgán dospěl ke zjištění, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti nepostupoval plně v souladu s vnitřním předpisem PPÚ, když jeho pracovníci postupovali především podle zavedené praxe a nikoli podle konkrétních pravidel PPÚ. Účastník řízení tak jednal v rozporu s níže popsány pravidly a postupy pro posuzování úvěruschopnosti definovanými v PPÚ, které jsou předpokladem pro řádné poskytování spotřebitelského úvěru, přičemž současně s tím žádná jiná dostatečná a vhodná pravidla či postupy pro posuzování úvěruschopnosti

⁵Ke dni vydání tohoto rozhodnutí na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf.

⁶Viz CD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 1, soubor přijatý dne 18.3.2019, č.j. 2019/031426/CNB/650 (Uveruschnost_RERUM_FINAL_v2.doc).

spotřebitele v souladu s požadavkem ustanovení § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru nezavedl:

a) Souběžné spotřebitelské úvěry žadatele o úvěr

18. Dle kapitoly 3.3.2.2 PPÚ platí, že „v případě, že zájemce v žádosti o úvěr uvedl, že současně čerpá a splácí jiný spotřebitelský úvěr, zkontroluje pracovník řádné splácení takového úvěru v doložených výpisech z bankovního účtu zájemce za poslední 3 měsíce. V případě, že doložené výpisy neobsahují splátky deklarovaných úvěrů, je zájemce vyzván k doložení výpisů z bankovního účtu za poslední 3 měsíce, ze kterého probíhají splátky úvěru. V případě, že splátky čerpaného úvěru jsou dle sdělení zájemce spláceny hotovostně, je zájemce vyzván k doložení 3 po sobě jdoucích dokladů o zaplacení hotovostní splátky.“
19. V souladu s kapitolami 3.3.2.2.2, 3.3.2.2.3 a 3.3.2.2.4 PPÚ je zájemce povinen v žádosti o úvěr uvést, zda k datu podání žádosti čerpá jiný spotřebitelský úvěr, a to spolu s informací, zda je úročen pevnou či pohyblivou úrokovou sazbou, zda u čerpaného úvěru neprobíhá tzv. záporná amortizace a zda čerpá úvěr s tzv. balonovou splátkou. Pracovníci účastníka řízení jsou dle uvedených kapitol PPÚ povinni takové skutečnosti zohlednit při posuzování úvěruschopnosti zájemce o úvěr.
20. Současně kapitola 3.1 PPÚ v bodě 8. uvádí mezi jednotlivé kroky pracovníka v rámci ověřování vstupních informací dokladů i povinnost zohlednit možné negativní scénáře při hodnocení úvěruschopnosti, mezi něž účastník řízení řadí i zápornou amortizaci, balonovou splátku a zvýšení pohyblivých úrokových sazeb u souběžně čerpaného úvěru.
21. Při Kontrole však vyšlo najevo, že účastník řízení při registraci, resp. při podání žádosti o úvěr nezjišťoval od jednotlivých spotřebitelů informaci, zda čerpají spotřebitelské úvěry úročené pevnou či pohyblivou sazbou, zda u nich probíhá záporná amortizace či zda se jedná o úvěry s tzv. balonovou splátkou.
22. Během Kontroly účastník řízení uvedl⁷, že údaje o tom, jestli spotřebitel čerpá další úvěry, zjišťuje mimo jiné z NRKI⁸, který obsahuje informace o tom, zda jsou v něm uvedené úvěry úročeny pohyblivou či pevnou úrokovou sazbou. Zda žadatel čerpá další úvěr s tzv. balonovou splátkou, zjišťuje účastník řízení dle svého tvrzení prostřednictvím výpisu z bankovního účtu, přičemž v případě, že žadatel výpis z bankovního účtu nedoloží, je tato informace zjišťována telefonicky, což je však nedostatečné, neboť by se jednalo pouze o žadatelem deklarovanou informaci, nikoliv doloženou. Uvedený postup je současně v rozporu s postupem popsáním v kapitole 3.3.2.2 PPÚ. Ve vztahu k záporné amortizaci účastník řízení nebyl schopen sdělit, jak tuto informaci ověřuje.
23. Správní orgán však konstatuje, že v NRKI nelze zjistit údaje o tom, zda další úvěry, které žadatel o úvěr čerpá, jsou úročeny pohyblivou úrokovou sazbou, či zda jsou s nimi spojeny tzv. balonové splátky. Informace o tom, zda žadatel o úvěr splácí další úvěry, u nichž probíhá záporná amortizace, z NRKI zjistit lze, a to v případech, pokud např. spotřebitel čerpá úvěr z kreditní karty. Účastník řízení nicméně neprokázal, že by tyto informace zohledňoval při posuzování úvěruschopnosti takovým způsobem, jaký mu ukládá kapitola 3.3.2.2.3 PPÚ.

⁷Viz DVD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 2, záznam z kontrolního pohovoru ze dne 15. 4. 2019, č.j. 2019/050186/CNB/650, soubor 2019.04.15_9.45_01.MP3, čas od 55.30 do 57:10.

⁸Nebankovní registr klientů informací, který provozuje společnost [REDACTED], IČO [REDACTED].

24. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že účastník řízení v období od 3.5.2018 do 28.6.2019 v rozporu s kapitolami 3.3.2.2, 3.3.2.2.2, 3.3.2.2.3 a 3.3.2.2.4 PPÚ systematicky nezjišťoval informace potřebné pro posouzení důsledků spojených s dalšími stávajícími úvěry spotřebitele. Účastník řízení tak v důsledku nemohl postupovat ani podle kapitoly 3.1, bodu 8 PPÚ upravující zohledňování možných negativních scénářů.

b) Zjištění a ověření příjmů žadatele o spotřebitelský úvěr

25. Dle kapitoly 3.1.2 PPÚ je odpovědný pracovník účastníka řízení povinen vždy ověřit, *„zda jsou ke všem uvedeným příjmům zájemce doloženy odpovídající doklady. Pracovník je povinen přihlížet vždy k výši příjmů, které vyplývají z předložených dokladů, nikoli k zájemcem uvedeným, avšak nedoloženým.“* V souladu s kapitolou 2.3, písm. c) PPÚ je za účelem sjednání úvěru zájemce povinen doložit doklady prokazující pravidelné příjmy za poslední 3 měsíce (např. výpisy z bankovního účtu, výplatní pásky, výměry případných podpor a dávek či důchodu apod.). V případě mzdy ze zaměstnání má dle kapitoly 3.1.2 PPÚ odpovědný pracovník účastníka řízení provést telefonické ověření předložených údajů na telefonní kontakt uvedený zájemcem u zaměstnavatele, nebo na veřejně zjistitelný telefonní kontakt daného zaměstnavatele, přičemž záznam o provedení telefonického ověření musí být vždy uchován pro účely budoucího využití ve formě, ze které bude možné provedení telefonického ověření doložit. Kapitola 3.1.2 PPÚ taktéž stanoví, že pracovník je povinen ověřit, zda zájemce není ve zkušební době či výpovědní lhůtě. V případě, že by ve zkušební době či výpovědní lhůtě byl, a ta by končila před datem splatnosti dluhu, úvěr zájemci nemá být poskytnut.
26. Kapitola 3.2.1 PPÚ definuje základní požadavky (tzv. K.O. kritéria), které musí zájemce splnit, aby mohlo být pokračováno v dalším posuzování úvěruschopnosti, přičemž nesplnění i jediného kritéria automaticky znamená zamítnutí žádosti o úvěr. Mezi uvedená kritéria PPÚ řadí i skutečnost, že zájemce není ve zkušební době, nebo že není ve výpovědní lhůtě (která končí před datem splatnosti úvěru).
27. Účastník řízení však při Kontrole potvrdil⁹, že zaměstnavatele za účelem ověření příjmů žadatele nekontaktuje, a to ani za účelem ověření, zda spotřebitel, který žádá o úvěr, není ve výpovědní lhůtě či zkušební době, ale že tyto informace ověřuje telefonicky pouze s žadatelem o úvěr.
28. Dále účastník řízení při Kontrole sdělil, že po žadateli o úvěr jsou vždy požadovány výplatní pásky nebo výpisy z účtu za poslední 3 měsíce. V případě, že má žadatel příjmy ze starobního důchodu, je možné místo výpisu z bankovního účtu příjem doložit „potvrzením“ od České správy sociálního zabezpečení o výši důchodu. V případě, že je žadatel o úvěr podnikatel, účastník řízení uvedl, že *„může doložit buď faktury anebo daňové přiznání za uplynulý rok.“*
29. Správní orgán nicméně při Kontrole zjistil, že ze vzorku 21 úvěrových případů opakované půjčky¹⁰ jich 8 (tj. 38 %) nesplňuje podmínku doložení příjmů v souladu s PPÚ, viz následující tabulka.

⁹Viz DVD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 2, záznam z kontrolního pohovoru ze dne 15. 4. 2019, č.j. 2019/050186/CNB/650, soubor 2019.04.15_9.45_01.MP3, čas 29:30 – 30:09, 1:25:00 - 1:29:14.

¹⁰Blíže viz odst. 54 tohoto rozhodnutí.

	Spotřebitel	Číslo smlouvy	Doložení příjmů
1.	██████	████	Doloženy pouze 2 kompletní výpisy z bankovního účtu
2.	██████████	████	Doložen výměr starobního důchodu, ale pouze 2 výplatní pásky – žadatelka je v zaměstnaneckém poměru, tzn. příjem žadatelky je počítán jako součet výplaty a důchodu
3.	██████	████	Doloženo neúplné daňové přiznání
4.	██████	████	Doloženo neúplné daňové přiznání
5.	██████	████	Doloženy pouze 2 výplatní pásky
6.	██████	████	Doložen výměr invalidního důchodu 1. stupně a výplatní páska 6,7/2018 – žadatelka je v zaměstnaneckém poměru (příjem žadatelky je počítán jako součet výplaty a invalidního důchodu)
7.	██████████	████	Doloženy pouze 2 výplatní pásky za 5,6/2018
8.	██████	████	Doložen výpis z účtu ze dne 13. 3. 2019, 1 strana z „Přehled transakcí“ od 15. do 17. 1. 2019 a 1 strana z výpisu 4/2019 ze dne 12. 4. 2019

30. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že účastník řízení při sjednávání spotřebitelských úvěrů jednal v období od 3.5.2018 do 28.6.2019 v rozporu s kapitolami 2.3., 3.1.2., 3.2.1. a 3.3.1. PPÚ. Účastník řízení neověřoval udržitelnost příjmů, neboť při sjednávání spotřebitelských úvěrů systematicky nezjišťoval a neověřoval deklarované příjmy uvedené v žádosti o úvěr, když za účelem doložení příjmů a ověření informace o tom, zda je žadatel ve výpovědní či zkušební lhůtě, vůbec nekontaktoval zaměstnavatele žadatele o úvěr, ani nezvolil jiný účinný způsob ověření, a dále u 8 úvěrových případů nebyly splněny podmínky doložení příjmu.

c) Měsíční náklady na bydlení žadatele o úvěr

31. Dle kapitoly 2.1.1 PPÚ má účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti mj. zjistit a vyhodnotit doloženou výši výdajů zájemce o úvěr. Pracovník účastníka řízení dle kapitoly 3.3.2 PPÚ ověří, zda u všech hlavních výdajů zájemce odpovídají čísla na doložených dokladech tomu, co zájemce uvedl v žádosti. Za účelem sjednání úvěru se zájemcem musí tento doložit v souladu s kapitolou 2.3 písm. d) PPÚ doklady prokazující pravidelné výdaje za poslední 3 měsíce (např. výpisy z bankovního účtu, nájemní smlouva, úvěrové smlouvy apod.).
32. Dále má pracovník účastníka řízení dle kapitoly 3.3.2.1 PPÚ povinnost porovnat a zhodnotit reálnost zájemcem doložených výdajů, resp. nejvýznamnější výdajové složky, měsíčních nákladů na bydlení, s interními limity společnosti, které jsou upraveny v téže kapitole a jejichž výše je stanovena dle počtu členů domácnosti zájemce (jednočlenná, dvoučlenná, tříčlenná a vícečlenná). Při Kontrole však vyšlo najevo, že v žádostech o úvěr u vzorku úvěrových případů opakovaně půjčky jsou zaznamenány pouze deklarované měsíční výdaje zájemce o úvěr, které jsou souhrnné a nejsou dále rozděleny. Nelze tak určit, jakou část z nich představují náklady na bydlení, resp. není zřejmá ani výše deklarovaného měsíčního nákladu na bydlení. Účastník řízení k tomu uvedl, že měsíční náklad na bydlení je zjišťován z doloženého výpisu z bankovního účtu, nebo je na tento výdaj spotřebitel telefonicky dotazován, a to v případě, že (i) z výpisu z bankovního účtu není výdaj na bydlení zřejmý, nebo

(ii) výpis z bankovního účtu nebyl předložen.¹¹ Správní orgán nicméně při Kontrole zjistil, že v 15 případech¹² ze vzorku úvěrových případů opakované půjčky (tj. 71 %) nebyly doloženy výpisy z bankovního účtu ani jiné podklady, na základě kterých by účastník řízení mohl zjistit a řádně ověřit měsíční výši nákladu na bydlení. Ve zbylých 6 případech ze vzorku úvěrových případů opakované půjčky účastník řízení neprokázal, že by z doložených výpisů z bankovního účtu výši nákladu na bydlení zjišťoval a zohledňoval. Účastník řízení při Kontrole rovněž sdělil¹³, že nepožaduje žádný doklad ověřující výši měsíčních nákladů na bydlení žadatele.

33. S ohledem na kapitolu 3.3.2.1 PPÚ je pro stanovení výše měsíčních nákladů na bydlení žadatele o úvěr rovněž relevantní informace o počtu členů domácnosti. Účastník řízení během Kontroly uvedl, že tuto informaci zjišťuje při registraci klientského profilu a z obsahu žádosti o úvěr, přičemž takto deklarovaný počet členů v domácnosti uvedený žadatelem je následně ověřován telefonicky. Obsah telefonických nahrávek doložených v rámci Kontroly však uvedené tvrzení účastníka řízení nepotvrdil. Nadto účastník řízení při Kontrole správnímu orgánu potvrdil¹⁴, že při stanovení výdajů na bydlení z interních limitů zohledňujících počet členů domácnosti dle kapitoly 3.3.2.1 PPÚ nevychází.
34. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že účastník řízení jednal v období od 3.5.2018 do 28.6.2019 v rozporu s kapitolou 3.3.2.1 PPÚ, neboť řádně neověřoval informaci od spotřebitelů o počtu členů domácnosti, která je relevantní pro stanovení interního limitu definovaného v uvedené kapitole, ani nezjišťoval výši měsíčního nákladu na bydlení a nemohl tak porovnat reálnost tohoto nákladu s interním limitem. Zároveň účastník řízení jednal i v rozporu s kapitolou 3.3.2 PPÚ, neboť systematicky neověřoval, zda u výdajů zájemce odpovídají čísla na doložených podkladech tomu, co zájemce uvedl v úvěrové žádosti.

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

35. Účastník řízení ve svém Vyjádření uvedl, že se v rozhodné době *potýkal s jednotlivými pochybeními na straně svých tehdejších zaměstnanců, kteří i přes řádné proškolení porušovali své pracovní povinnosti ve vztahu k plnění vnitřních předpisů Instituce, mimo jiné i PPÚ. Vzhledem k tomu, že nebylo, i přes vhodně nastavená interní opatření, jednoduché odhalit toto chybné počínání některých zaměstnanců, prodloužil se časový úsek, po který tito zaměstnanci vykonávali činnost posuzování úvěruschopnosti. Svůj vliv na toto relativně pozdní odhalení pochybení zaměstnanců mělo zřejmě i to, že přestože nebyly ve všech případech z vyžádaného vzorku smluv řádně splněny všechny povinnosti stanovené PPÚ, nezaznamenal účastník řízení žádný nárůst negativních scénářů při hrazení poskytnutých úvěrů. Jakmile však byla pochybení zaměstnanců odhalena, byla učiněna taková opatření, aby se v budoucnu podobným situacím zamezilo. S těmito zaměstnanci byl také rozvázán pracovní poměr a jakákoliv další spolupráce byla ukončena. Zaměstnanci provádějící nově posouzení*

¹¹Viz DVD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 2, záznam z kontrolního pohovoru ze dne 15. 4. 2019, č.j. 2019/050186/CNB/650, soubor 2019.04.15_9.45_01MP3, čas od 1:35:47 do 1:36:37.

¹²Jedná se o tyto složky: [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted] a [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted] a č. [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]).

¹³Viz DVD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 2, záznam z kontrolního pohovoru ze dne 15. 4. 2019, č.j. 2019/050186/CNB/650, soubor 2019.04.15_9.45_01MP3, čas od 1:36:20 do 1:36:40.

¹⁴Viz CD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 2, záznam z kontrolního pohovoru ze dne 15. 4. 2019, č.j. 2019/050186/CNB/650, soubor 2019.04.15_9.45_01MP3, čas od 1:37 do 1:37:52.

úvěruschopnosti byli řádně proškoleni a upozornění na všechny nezbytné kroky v řetězci, které je nutné provést od obdržení žádosti o poskytnutí úvěru až po jeho eventuální schválení a vydání.

36. Dále na svou obranu účastník řízení uvedl, že *nad rámec výše uvedeného na základě provedené Kontroly přistoupil k tvorbě vlastního plánu seznamu opatření, které se rozhodl přijmout k zajištění vyšší míry souladu s platnou a účinnou legislativou při poskytování spotřebitelských úvěrů.* Součástí Vyjádření účastníka řízení je rovněž seznam těchto opatření.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

37. Ve svém Vyjádření účastník řízení pouze popisuje okolnosti, za jakých k danému porušení zákona o spotřebitelském úvěru došlo. Jeho argumentace tudíž nijak nezpochybňuje výše uvedený zjištěný skutkový stav tak, jak jej správní orgán vylíčil. Jako k polehčující okolnosti správní orgán přihlédl ke skutečnosti, že účastník řízení zjednal po proběhnuté Kontrole nápravu vytknutých nedostatků. Ani tato skutečnost však nemůže vést k zániku delikt ní odpovědnosti účastníka řízení.
38. Správní orgán dodává, že pokud si nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru v praxi upraví některá pravidla odlišně od postupů uvedených ve vnitřních předpisech, neznamená to automaticky porušení ustanovení § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. Postupy a pravidla, která v praxi zavede a používá, ovšem musí vést k dostatečnému posouzení úvěruschopnosti žadatele. Praxe účastníka řízení však zákonným požadavkům na řádné posouzení úvěruschopnosti každého žadatele o úvěr neodpovídá. Systémové nedostatky v procesu získávání dostatečných a úplných podkladů, v jejich zpracování a vyhodnocení, se následně zákonitě promítly v nedostacích při posuzování úvěruschopnosti jednotlivých spotřebitelů, viz odůvodnění ad (iii).
39. Podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru platí, že se nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru dopustí přestupku tím, že nesplní některý z požadavků na výkon činnosti podle § 15, za který je pak možno uložit dle odst. 2 písm. b) téhož ustanovení pokutu až do výše 20 mil. Kč.
40. **Správní orgán má na základě zjištěných skutečností za prokázané, že účastník řízení v období od 3.5.2018 do 28.6.2019 nedodržíval svá zavedená pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele upravená ve vnitřním předpisu PPÚ, ani nezavedl jiná vhodná pravidla a postupy, a porušil tak povinnost plnit požadavky stanovené v ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.**

(ii) Postupy a pravidla aplikovaná v případě prodlení spotřebitele

Právní úprava a zjištění správního orgánu

41. Účastník řízení má s odkazem na ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s § 15 odst. 2 písm. h) citovaného zákona povinnost zavést a udržovat postupy a pravidla vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a pro jednání se spotřebiteli, kteří jsou v prodlení, tak, aby byla přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru.

42. Povinnost zavést pravidla a postupy pro jednání se spotřebiteli v prodlení představuje povinnost promítnout tato pravidla a postupy do vnitřních předpisů účastníka řízení, přičemž má povinnost tato pravidla nejen formálně nastavit a zavést, ale i udržovat a fakticky při výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru uplatňovat. Požadavky pro nastavení pravidel a postupů pro jednání se spotřebiteli v prodlení jsou dále rozpracovány v dohledovém benchmarku č. 3/2016¹⁵.
43. Účastník řízení za účelem splnění požadavků dle předchozího bodu přijal *Pravidla pro jednání se spotřebiteli v prodlení* s datem poslední aktualizace 25.2.2017 a s platností od 1.3.2017. Obsah však nenaplňoval požadavky zákona o spotřebitelském úvěru a účastník řízení byl správním orgánem prostřednictvím *Výzvy k odstranění nedostatků žádosti* ze dne 25.1.2018¹⁶ vyzván k odstranění nedostatků v žádosti.
44. V reakci na uvedenou výzvu účastník řízení předložil vnitřní předpis *Pravidla pro jednání se spotřebiteli v prodlení* s datem poslední aktualizace 28.2.2018 a s platností od 1.3.2017, který byl v rámci řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru vyhodnocen jako naplňující základní předpoklady pro dodržování postupů a pravidel při výkonu činnosti účastníka řízení z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů.
45. V rámci Kontroly však správní orgán dospěl ke zjištění, že účastník řízení při výkonu své činnosti nepostupuje dle schváleného vnitřního předpisu, tj. dle *Pravidel pro jednání se spotřebiteli v prodlení s datem poslední aktualizace 28.2.2018*, když jeho pracovníci postupovali od okamžiku udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru do 30.4.2019, kdy tento postup potvrdil pracovník účastníka řízení řešící problematiku prodlení spotřebitelů, podle *Pravidel pro jednání se spotřebiteli v prodlení s datem poslední aktualizace 25.2.2017*, která byla vyhodnocena správním orgánem během řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru tak, že nenaplňují základní předpoklady pro dodržování postupů a pravidel při výkonu činnosti účastníka řízení z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů ve smyslu § 15 odst. 2 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení uvedená zjištění potvrdil s tím, že pro takový postup nemá vysvětlení¹⁷.

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

46. Účastník řízení zjištěné skutečnosti nerozporoval a ve svém Vyjádření pouze uvedl, že k tomu, aby předešel situacím, kdy byl interní předpis využíván v neaktuálním znění, opětovně distribuoval všem zaměstnancům aktuální znění předpisu a současně uvedl povinnost využívat aktuální znění předpisu do manuálu pro své zaměstnance¹⁸, který byl správnímu orgánu předložen dne 29.8.2019 v rámci nápravných opatření.

¹⁵K vydání tohoto oznámení o zahájení řízení k dispozici na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf.

¹⁶Dokument vedený ČNB pod správním spisem S-SP-2017/00454/CNB/571. ČNB posoudila vnitřní předpis č. 1-014 Pravidla pro jednání se spotřebiteli v prodlení: „V souladu s Dohledovým benchmarkem, čl. 3 písm. h), požaduje ČNB zpracovat do vnitřního předpisu povinnost včasného kontaktování spotřebitele, který je v prodlení, za účelem zjištění možnosti účinného řešení vzniklé situace, včetně poskytnutí odpovídajících informací o insolvenční situaci (zejména o možnosti oddlužení) a dostupných státních/veřejných programech nebo podpoře, a to prostřednictvím pracovníků pro takové případy vhodné proškolených. Je třeba vnitřní předpis doplnit o informaci, týkající se maximální výše všech uplatněných smluvních pokut (§122 ZSÚ), a o informaci, týkající se zesplatnění pohledávky, včetně povinnosti poskytovatele poskytnout spotřebiteli před zesplatněním pohledávky lhůtu alespoň 30 dní ke splacení dluhu (§ 124 ZSÚ).“

¹⁷Viz Protokol o kontrole str. 45.

¹⁸Viz spis Sp/2019/329/573 – č. listu 48-56.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

47. Správní orgán hodnotí účastníkem řízení přijatá opatření k nápravě jako polehčující okolnost, nicméně ani tato skutečnost nemůže zcela vést k zániku jeho deliktní odpovědnosti.
48. Podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru platí, že se nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru dopustí přestupku tím, že nesplní některý z požadavků na výkon činnosti podle § 15, za který je pak možno uložit dle ustanovení § 148 odst. 2 písm. b) téhož zákona pokutu až do výše 20 mil. Kč.
49. **Na základě zjištěných skutečností má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 3.5.2018 do 30.4.2019¹⁹ postupoval v rozporu s požadavky ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. h) téhož zákona, neboť fakticky neudržoval pravidla pro jednání se spotřebiteli v prodlení, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.**

(iii) Postup při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele

Právní úprava a zjištění správního orgánu

50. Účastník řízení má dále povinnost s odbornou péčí ve smyslu ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele v souladu s požadavky § 86 odst. 1 téhož zákona, resp. řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a to na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných primárně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.
51. V souladu s ustanovením § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru je účastník řízení povinen posoudit zejména schopnost spotřebitele splácet úvěr na základě porovnání příjmů a výdajů a způsobu plnění dosavadních dluhů. Účastník řízení má povinnost zjišťovat informace o příjmech a výdajích spotřebitele, které zahrnují zejména (i) výdaje na bydlení, (ii) pravidelné měsíční výdaje na provoz domácnosti, úhradu sjednaných služeb a všech stávajících závazků vůči třetím osobám, a (iii) výdaje na domácnost (např. jídlo, ošacení, dopravné), to za účelem získání objektivního obrazu o jeho komplexní finanční situaci.
52. Podle ustanovení § 84 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru spotřebitel poskytne poskytovateli na základě požadavků poskytovatele podle odstavce 1 úplné a pravdivé informace. Pokud je to k posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nezbytné, poskytnuté informace je spotřebitel povinen poskytovateli na jeho žádost vysvětlit, popřípadě doplnit. **Tyto informace je za účelem posouzení úvěruschopnosti spotřebitele poskytovatel povinen ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných údajů.**

¹⁹Od počátku kontrolovaného období do dne, kdy byl účastník řízení na nedostatek správním orgánem upozorněn.

53. Součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je také posouzení rozhodujících listin a vynaložení patřičného úsilí, aby byly zjištěny a řádně zohledněny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu. **Cílem tohoto postupu je pak získání objektivního obrazu o finanční situaci jednotlivých spotřebitelů, příp. domácností. Z výše uvedeného lze dovodit mj. požadavek na doložení jednotlivých tvrzení, resp. účastník řízení má povinnost zjištěné informace přiměřeným způsobem ověřit a nemůže se spoléhat na pouhá prohlášení/tvrzení spotřebitele o příjmech a výdajích.**
54. Pro účely Kontroly byl vybrán vzorek celkem 35 úvěrových případů, z nichž 14 bylo poskytnuto ve variantě 1. půjčky²⁰ (dále jen „vzorek úvěrových případů 1. půjčky“), tj. zcela zdarma, a 21 ve formě opakované půjčky²¹ (dále jen „vzorek úvěrových případů opakované půjčky“), viz následující tabulka:

	Spotřebitel	Číslo	Produkt
1.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
2.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
3.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
4.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
5.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
6.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
7.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
8.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
9.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
10.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
11.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
12.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
13.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
14.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
15.	██████████	██████	Opakovaná půjčka

²⁰Viz CD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 1, soubory přijaté správním orgánem dne 5.4.2019, ██████████, pod č. j. 2019/039463/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039468/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039470/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039484/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039490/CNB/2019, ██████████, pod č. j. 2019/039493/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039500/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039504/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039515/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039516/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039520/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039522/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039523/CNB/650, ██████████, pod č. j. 2019/039531/CNB/650.

²¹Viz CD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 1, soubory přijaté správním orgánem dne 5. 4. 2019 pod č. j. 2019/039519/CNB/650 ██████████, 2019/039462/CNB/650 ██████████, 2019/039477/CNB/650 ██████████, 2019/039530/CNB/650 ██████████, 2019/039502/CNB/650 ██████████, 2019/039506/CNB/650 ██████████, 2019/039476/CNB/650 ██████████, 2019/039485/CNB/650 ██████████, 2019/039488/CNB/650 ██████████, 2019/039507/CNB/650 ██████████, 2019/039491/CNB/650 ██████████, 2019/039521/CNB/650 ██████████, 2019/039496/CNB/650 ██████████, 2019/039474/CNB/650 ██████████, 2019/039494/CNB/650 ██████████, 2019/039482/CNB/650 ██████████, 2019/039532/CNB/650 ██████████ a přijaté správním orgánem dne 21. 5. 2019 pod č. j. 2019/055649/CNB/650, ██████████, úvěr číslo ██████████.pdf, ██████████, úvěr číslo ██████████.pdf, ██████████, úvěr číslo ██████████.pdf, ██████████, úvěr číslo ██████████.pdf.

16.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
17.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
18.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
19.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
20.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
21.	██████████	██████	Opakovaná půjčka
22.	██████████	██████	1.půjčka
23.	██████████	██████	1.půjčka
24.	██████████	██████	1.půjčka
25.	██████████	██████	1.půjčka
26.	██████████	██████	1.půjčka
27.	██████████	██████	1.půjčka
28.	██████████	██████	1.půjčka
29.	██████████	██████	1.půjčka
30.	██████████	██████	1.půjčka
31.	██████████	██████	1.půjčka
32.	██████████	██████	1.půjčka
33.	██████████	██████	1.půjčka
34.	██████████	██████	1.půjčka
35.	██████████	██████	1.půjčka

55. **Zákon o spotřebitelském úvěru v ustanovení § 86 odst. 1 výslovně stanoví, že k posouzení úvěruschopnosti musí dojít vždy před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru.** Správní orgán však při Kontrole zjistil, že interní systém účastníka řízení umožňuje uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru, bez doložení dokladů k posouzení úvěruschopnosti. Tento postup byl zjištěn ve 4 případech²², což potvrdil i účastník řízení²³.
56. Dále správní orgán zjistil, že ze vzorku úvěrových případů opakované půjčky celkem 10 spotřebitelů²⁴ doložilo příjem plynoucí jim ze zaměstnaneckého poměru, nicméně účastník řízení u žádného z nich neověřil údaje o zaměstnavateli a tím ani předpoklady pro stabilitu a trvalost jejich příjmů po celou dobu trvání úvěrového vztahu. Dále účastník řízení ve dvou případech poskytl úvěr na základě neúplného daňového

²²Jedná se o tyto složky: ████████ (č. smlouvy ██████), ████████ (č. smlouvy ██████), ████████ (č. smlouvy ██████), ████████ (č. smlouvy ██████).

²³Viz CD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 1, záznam telefonického hovoru ze dne 13. 6. 2019, č.j. 2019/068337/CNB/650, soubor Záznam z telefonátu ve věci úřední 13 6 2019.

²⁴██████, ████████, ████████, ████████, ████████, ████████, ████████, ████████, ████████ a ████████.

přiznání²⁵, tedy bez řádného doložení a ověření příjmů, a ve dvou případech²⁶ byla úvěruschopnost posouzena na základě neaktuálních dokladů osvědčujících příjem spotřebitelů.

57. Současné bylo prověřením vzorku úvěrových případů opakované půjčky zjištěno, že u 14 případů²⁷ (tj. 66 %) nebyl doložen žádný výpis z bankovního účtu, ani žádný jiný doklad pro ověření výdajů žadatele, příp. osob žijících s ním ve společné domácnosti, a v jednom případě (██████████, č. smlouvy ██████████) byl doložen neúplný výpis z bankovního účtu²⁸, což nelze považovat za dostatečný zdroj informací o výdajích žadatele. Rovněž tak v uvedených případech účastník řízení nemohl ověřit ani výši splátek ze stávajících závazků žadatele, aby získal obraz o jeho finanční situaci.
58. Účastník řízení dále při Kontrole uvedl, že při hodnocení úvěruschopnosti žadatelů o úvěr zjišťuje a zohledňuje informace o závazcích spotřebitele z úvěrových registrů NRKI, OMEGA, CreditInfo a z vlastní databáze s úvěrovou historií. Prověřením záznamů z úvěrových registrů však bylo zjištěno, že účastník řízení poskytl ze vzorku úvěrových případů opakované půjčky úvěr ve 14 případech²⁹ (tj. 66 %), u nichž bylo s ohledem na obdržení velmi špatného až nejhoršího možného hodnocení již prostým srovnáním příjmů a závazků vyplývajících z uvedených registrů zřejmé, že tito spotřebitelé nejsou schopni plnit závazky plynoucí z nové úvěrové smlouvy s účastníkem řízení. V případě úvěrového registru NRKI je nejlepší hodnocení značeno písmenem M a nejhorší písmenem A (viz níže uvedený ilustrativní „obrázek č. 1. NRKI“), přičemž 6 spotřebitelů (██████████, ██████████, ██████████ a ██████████) obdrželo shodně hodnocení A, tedy nejhorší možné³⁰.

Obrázek č. 1 NRKI

OSOBNÍ DATA		
Nalezeno - Kód:	██████████	Místo narození:
Jméno:	██████████	Země narození:
Příjmení:	██████████	Ulice:
Pohlaví:	██████████	Město:
Rodné číslo:	██████████	Země:
Datum narození:	██████████	
CB SKÓRE		
Proměnná	Kód	Popis
Skóre	262	-
Pásmo skóre	A	Špatné A B C D E F G H I J K L M Dobré
Faktor skóre 1	533	Růst částky po splatnosti během posledních 12 měsíců
Faktor skóre 2	523	Smlouvy s nevyhovujícím stavem plnění za poslední 3 měsíce

59. Úvěrový registr CreditInfo označuje nejméně rizikové případy na své škále jako A1 a naopak nejvíce rizikové jako E3 (viz níže uvedený ilustrativní obrázek č.2 CreditInfo), přičemž 8 spotřebitelů obdrželo velmi špatné hodnocení (E3 – ██████████)

²⁵Jedná se o tyto složky: ██████████ (č. smlouvy ██████████) a ██████████ (č. smlouvy ██████████).

²⁶Jedná se o tyto složky: ██████████ (č. smlouvy ██████████) a ██████████ (č. smlouvy ██████████).

²⁷Jedná se o tyto složky: ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████).

²⁸Pouze jeho první strana, viz CD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 1, soubory přijaté správním orgánem dne 30.4.2019, č.j. 2019_048647_CNB_650.

²⁹Jedná se o tyto složky: ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████), ██████████ (č. smlouvy ██████████).

³⁰Blíže viz str. 19 Protokolu o kontrole.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

64. Správní orgán nejprve obecně uvádí, že ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví požadavek, aby poskytovatel vykonával svou činnost s **odbornou péčí**. Jeho jednání by tak mělo být založeno na zásadě odborné péče jakožto souhrnu profesionálních standardů (zásad *lege artis*), neboť pouze za dodržení této zásady může být určité jednání poskytovatele shledáno jako konformní s požadavky zákona. Odbornou péčí je třeba rozumět péče průměrného odborníka, který má ve svém oboru obvyklé znalosti, schopnosti a dovednosti, a který je využívá s obvyklou péčí a opatrností. V konkrétním případě tím lze zjednodušeně nazvat *ustálenou praxi na úvěrovém trhu*.³² Pokud by však na trhu docházelo k systémovým chybám, tak jako v případě účastníka řízení, uvedené kritérium by se stalo problematickým, neboť by obsah pravidla zůstal prakticky v rukou regulovaných subjektů a pravidlo samotné by tak nemohlo plnit svou funkci. Vzhledem k tomu, že se představy o odborné péči mohou u jednotlivých subjektů lišit, velký praktický význam mají sdělení orgánů veřejné moci (např. benchmarky, úřední sdělení) která představy o odborné péči konkretizují a napomáhají předvídatelnosti rozhodnutí. Česká národní banka pro účely řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele přistoupila k vydání dohledového benchmarku č. 1/2014³³, a to s cílem seznámit dohlížené subjekty s dohledovými poznatky, konkretizovat představy regulovaných subjektů o jednání s odbornou péčí a přispět tak k jejich větší právní jistotě. Česká národní banka dále z požadavků v dohledovém benchmarku č. 1/2014 vychází a jejich naplnění vyžaduje po regulovaných subjektech. K tomu správní orgán dodává, že rozhoduje vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu a může vzít v úvahu i skutečnosti, které v dohledovém benchmarku neuvedl³⁴.
65. Z dohledového benchmarku č. 1/2014 vyplývá, že účelem povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele s odbornou péčí je ochrana spotřebitele před přijetím neuvážených a nezodpovědných rozhodnutí plynoucích z neznalosti a nedostatečných zkušeností, jakož i osobních morálně volných vlastností a životních i sociálních poměrů spotřebitele, které mohou zásadním způsobem dopadnout na jeho osobní a rodinnou finanční situaci, postihnout jeho majetek a ohrozit uspokojování základních životních potřeb, ekonomickou funkci rodiny a společenský statut jejích členů, včetně narušení jejich sociálních vztahů. **Při posuzování schopnosti žadatele splácet úvěr musí poskytovatel úvěru vycházet z prokazatelných pravidelných příjmů žadatele a z pravděpodobnosti jejich udržitelnosti po celou dobu trvání úvěru a současně musí zkoumat výši jeho nezbytných životních nákladů (tj. nákladů spojených s bydlením, vyvolaných zdravotním stavem, nezbytné životní výdaje atd.), jakož i dalších finančních závazků (splátky dalších úvěrů a půjček, srážky ze mzdy, odpovědnostní plnění apod.).** Věřitel je při posouzení úvěruschopnosti povinen zohlednit jak stávající situaci spotřebitele, zejména jeho příjmy a výdaje, tak skutečnosti, které lze na základě informací dostupných v době před uzavřením smlouvy s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat. Z dohledového benchmarku č. 1/2014 dále vyplývá, že schopnost žadatele splácet další finanční závazky a hradit nezbytné životní výdaje nesmí být v důsledku poskytnutí úvěru ztížena. Poskytovatel úvěru přitom zohlední také rodinné postavení žadatele, zejm. zda vyživuje další osoby, zda se

³²Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešík, P., Wachtlová, L., Flidr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 387-393.

³³Ke dni vydání tohoto rozhodnutí k dispozici na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitelsky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf.

³⁴Srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Afs 29/2007-115.

na financování provozu domácnosti podílí jiná osoba (manžel/ka, druh/družka), případně další skutečnosti ovlivňující jeho majetkové poměry. Při posuzování budoucí schopnosti spotřebitele splácet úvěr se vychází ze stávajícího stavu a presumpce jeho zachování do budoucna, pokud není opodstatněné předpokládat opak (očekávaná změna). Budoucí, věřiteli známé a spolehlivě podložené změny životní situace žadatele, mající dopad na jeho finanční situaci, je však nutno vzít při posouzení v úvahu (např. když se spotřebitel již nachází ve výpovědní lhůtě z pracovního poměru, odchod do důchodu v průběhu trvání úvěru, probíhající rozvodové řízení, dosud nepravomocná soudní rozhodnutí ukládající žadateli majetková plnění atd.).

66. Účastník řízení má tedy v návaznosti na ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru s ohledem na dohledový benchmark č. 1/2014 povinnost při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzovat zejména **schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů.**
67. Správní orgán však konstatuje, že se účastník řízení v 15 případech ze vzorku úvěrových případů opakovaně půjčku spoléhal pouze na tvrzení spotřebitele o příjmech a výdajích³⁵, což ale neodpovídá požadavkům zákona o spotřebitelském úvěru na posouzení úvěruschopnosti. Účastník řízení musí tato prohlášení s odbornou péčí ověřit³⁶, tj. u každého žadatele o úvěr vyžadovat výpis z účtu či jiný vhodný doklad o jeho příjmech a výdajích.
68. Co se týče zjišťování způsobu plnění stávajících dluhů, těžko by se s požadavkem odborné péče slučoval postup poskytovatele, který by si neověřil, zda spotřebitel není již v době posuzování úvěruschopnosti v úpadku, a to pomocí insolvenčního rejstříku a pomocí tzv. negativních registrů klientských informací, tedy databází, které obsahují i informace o závazcích spotřebitelů, u kterých již došlo k prodlení a jejich schopnost splácet jakékoliv další závazky je tak výrazně snížena, ne-li zcela vyloučena.
69. K tomu správní orgán uvádí, že účastník řízení sice zjišťoval informace o závazcích spotřebitele z několika úvěrových registrů, nicméně takto získané informace již v praxi systémově nezohledňoval, když poskytl úvěr ve 14 případech ze vzorku úvěrových případů opakovaně půjčky, ačkoliv bylo u daných žadatelů zjištěním velmi špatného až nejhoršího možného hodnocení zřejmé, že tito spotřebitelé nejsou schopni závazky plynoucí z nové úvěrové smlouvy s účastníkem řízení plnit.
70. Správní orgán současně dodává, že míra vytykávaných nedostatků **(tj. chybovost u 20³⁷ z 21 kontrolovaných případů opakovaně půjčky, resp. u více než 95 %, viz shrnutí v následující tabulce)** při posuzování úvěruschopnosti vyplývající z kontroly úvěrových složek účastníka řízení koresponduje se zjištěními o nedostatečném systémovém nastavení a dodržování postupů a pravidel, jakými se účastník řízení řídil při posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, viz odůvodnění skutku ad (i).

	Spotřebitel	Číslo sml	Produkt	Zjištěný nedostatek
1.	██████████	██████████	Opakovaná půjčka	neověřeny údaje o zaměstnavateli

³⁵Viz odst. 57 tohoto rozhodnutí.

³⁶Srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 30/2015 – 39 („věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními“)

³⁷Správní orgán zjistil celkem 3 okruhy nedostatků, neověření údajů o zaměstnavateli (odst. 56 rozhodnutí), nedoložení dokladu pro ověření příjmů a výdajů (odst. 57 rozhodnutí) a nezohlednění informací z úvěrových registrů (odst. 58 rozhodnutí).

19.	██████████	████	Opakovaná půjčka	nedoložen úplný doklad pro ověření příjmů a výdajů
20.	██████████	████	Opakovaná půjčka	nezohlednění informací z úvěrových registrů
21.	██████████	████	Opakovaná půjčka	nezohlednění informací z úvěrových registrů

71. Správní orgán vzal na vědomí účastníkem řízení deklarovaná a přijatá opatření k nápravě a přihlédl k nim jako k polehčující okolnosti (viz odůvodnění pokuty). Tato skutečnost však nic nemění na skutkových zjištěních uvedených výše. Současně účinnost těchto kroků je možno posoudit až v rámci případné další kontroly provedené správním orgánem u účastníka řízení.
72. Podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru platí, že ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že poskytne spotřebitelský úvěr v rozporu s ustanovením § 86 odst. 1, za který je pak možno uložit dle odst. 3 písm. c) téhož ustanovení pokutu až do výše 20 mil. Kč.
73. **Na základě zjištěných skutečností má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 16.5.2018 do 24.4.2019³⁸ před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru jednal v 20 případech v rozporu s požadavky stanovenými v ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, když řádně neposuzoval schopnost žadatele splácet úvěr, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.**

(iv) Informace o poplatku za prodloužení splatnosti dluhu

Právní úprava a zjištění správního orgánu

74. Dle ustanovení § 106 odst. 1 písm. j) zákona o spotřebitelském úvěru platí, že smlouva o spotřebitelském úvěru musí vždy obsahovat soupis uvádějící doby a podmínky pro splacení úroku a veškeré opakující se či jednorázové platby, mají-li být tyto platby a úroky splaceny bez umoření jistiny.
75. Při Kontrole bylo zjištěno, že účastník řízení v období od 3.5.2018 do 11.3.2019 uzavřel celkem 2 665 smluv o spotřebitelském úvěru, z toho v 808 případech byla alespoň jednou prodloužena splatnost dluhu.
76. Současně ze smluv o spotřebitelském úvěru vzorku úvěrových případů, jejichž nedílnou součástí jsou i *Všeobecné obchodní podmínky*³⁹, vyšlo najevo, že smlouvy o spotřebitelském úvěru neobsahují informaci o případných jednorázových platbách ve formě poplatku za prodloužení splatnosti dluhu. *Všeobecné obchodní podmínky* v části B sice obsahují v bodě 23 obecnou informaci o možnosti podat žádost o prodloužení splatnosti dluhu a odkazují na *Sazebník*⁴⁰, kde má být tento poplatek uveden, nicméně *Sazebník*, který byl při Kontrole k dispozici na webových stránkách

³⁸Od uzavření smlouvy č. █████ (██████████) ze dne 16.5.2018 do uzavření smlouvy č. █████ (██████████) ze dne 24.4.2019.

³⁹Viz CD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 1, soubor *VOP_A_PODMINKY_PRO_SPOTREBITELSKY_UVER.pdf*.

⁴⁰Viz CD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 1, soubor *Sazebnik.png*.

účastníka řízení a rovněž tvořil nedílnou součást smluv o spotřebitelském úvěru, neobsahoval informaci o možnosti požadovat a účtovat poplatek za prodloužení splatnosti dluhu, ani výši takového poplatku, či alespoň vzorec pro jeho výpočet.

77. Správní orgán během Kontroly zjistil, že výše poplatku za prodloužení splatnosti dluhu se odvíjí od výše zapůjčené jistiny, přičemž konkrétní výše je uvedena v tabulce *sazebník nákladů za prodlužování*⁴¹, která ovšem není přístupná v předsmluvní fázi komunikačního procesu, ani při sjednávání smlouvy o spotřebitelském úvěru. Spotřebitel se tak může seznámit s existencí poplatku za prodloužení splatnosti dluhu a jeho konkrétní výši v klientském profilu až po uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru.
78. Správní orgán tak shrnuje, že informace o možnosti požadovat a účtovat poplatek za prodloužení splatnosti dluhu, včetně jeho výše, nejsou obsahem smluvní dokumentace a spotřebitel má tyto informace k dispozici až poté, co byla smlouva o spotřebitelském úvěru uzavřena. Přitom poplatek za prodloužení splatnosti dluhu naplňuje definici jednorázové platby bez umoření jistiny ve smyslu ustanovení § 106 odst. 1 písm. j) zákona o spotřebitelském úvěru.

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

79. Účastník řízení ke zjištěním správního orgánu uvedl, „že prodloužení splatnosti poskytnutého úvěru není běžnou možností, nabízenou spotřebitelům žádajícím o úvěr. Jedná se pouze o vstřícné gesto ze strany účastníka řízení, který za cenu zvýšení rizikovosti této služby a narušení svého cash-flow dává svým zákazníkům možnost odložit ujednanou splatnost úvěru dle jejich aktuálních finančních možností. Je jasné, že i přes zodpovědnou práci účastníka řízení při posuzování úvěruschopnosti se může osoba dostat do krátkodobého výpadu svých zdrojů, který jím účastník řízení takto umožňuje překlenout, a to bez nutnosti hradit náklady alternativního soudního a exekučního vymáhání“.
80. Účastník řízení dále uvedl, že nesouhlasí s jednoznačným výkladem správního orgánu, že by informace o poplatku za prodloužení splatnosti úvěru naplňovala definici citovaného ustanovení § 106 odst. 1 písm. j) zákona o spotřebitelském úvěru. Vzhledem k tomu, že každá smlouva mezi účastníkem řízení a žadatelem o úvěr je uzavřena elektronicky prostřednictvím webového rozhraní, je dle účastníka řízení nutné považovat i zde uvedené informace, na něž je smlouvou odkazováno, za součást smlouvy samotné.
81. Účastník řízení ve svém Vyjádření rovněž uvedl, že *postup, kdy se spotřebitel může seznámit s existencí poplatku za prodloužení splatnosti dluhu a jeho konkrétní výši v klientském profilu až po uzavření úvěrové smlouvy, neshledává primárně vadným, neboť všem zákazníkům je přesná výše případného poplatku za prodloužení splatnosti ukázána až v okamžiku, kdy je zřejmé, jak vysoká bude poskytnutá hodnota jistiny. Je nasnadě dodat, že zákazník zjevně neuzavírá smlouvu s myšlenkou, že bude chtít ihned prodloužit splatnost svého závazku. Proto účastník řízení předával informace o přesné hodnotě takového poplatku až v okamžiku uzavření smlouvy. Tento postup zjevně nebyl způsobilý přivodit spotřebitelům jakoukoliv újmu. I přesto se však účastník řízení rozhodl vyhovět výtkám správního orgánu a poskytnout žadatelům o úvěr podrobné informace o výši eventuálních poplatků za prodloužení splatnosti úvěru.*

⁴¹Viz CD příloha spisu č. Sp/2019/329/573 – č. listu 1, soubor *Sazebník nákladu za prodruzovani.pdf*. Není veřejně přístupný, neboť je pouze v interním systému účastníka řízení.

Za tímto účelem revidoval smluvní dokumentaci a umístil potřebné informace na své webové stránky.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

82. Námitky účastníka řízení správní orgán považuje za nedůvodné. V ustanovení 106 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru jsou uvedeny konkrétní informace, které spotřebiteli musejí být **vždy ve smlouvě o spotřebitelském úvěru poskytnuty**, mezi nimi pod písm. j) i soupis uvádějící doby a podmínky pro splacení úroku a veškeré opakující se či jednorázové platby, mají-li být tyto platby a úroky splaceny bez umoření jistiny. Vzhledem k tomu, že v případě účastníka řízení spotřebitel i opakovaně platí poplatky za prodloužení splatnosti, než aby uvedenými platbami platil postupně na jistinu dluhu a umořoval tak efektivně poskytnutý dluh, je na místě, aby takové poplatky byly správním orgánem považovány za platby bez umoření jistiny. **Účastník řízení nicméně ve smlouvě o spotřebitelském úvěru informaci o existenci, výši, ani splatnosti poplatku za prodloužení splatnosti neuváděl.**
83. Účastník řízení ve Vyjádření potvrdil, že předával informace o přesné hodnotě poplatku za prodloužení splatnosti až po uzavření úvěrové smlouvy. Na rozdíl od účastníka řízení však správní orgán tento postup vadným shledává, neboť i dle judikatury Nejvyššího správního soudu⁴² „*má každý spotřebitel dostat čas a příležitost k tomu, aby mohl posoudit, zda navrhovaná úvěrová smlouva odpovídá jeho potřebám a finanční situaci. Proto je nezbytné, aby byl se všemi náklady, které za poskytnutí úvěru zaplatí, seznámen před uzavřením úvěrové smlouvy. Dostal-li v daném případě potřebné informace až v oznámení, tedy až poté, co už úvěrovou smlouvu uzavřel, bylo to pozdě. Nemohl totiž s nimi už jakkoli pracovat (tj. zvážit, zda mu jiný věřitel nenabízí spotřebitelský úvěr za výhodnějších podmínek), nýbrž mu nezbývalo nic jiného, než je vzít pouze na vědomí*“.
84. Správní orgán tak vzal na vědomí účastníkem řízení přijatá opatření k nápravě, tj. že revidoval smluvní dokumentaci a umístil potřebné informace i na webové stránky. Tato skutečnost však nic nemění na skutkových zjištěních uvedených výše, ale bylo k ní správním orgánem přihlédnuto jako k polehčující okolnosti při stanovení výše sankce.
85. Ustanovení § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že nezajistí, aby smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovala informace podle § 106, za což je možno uložit dle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) téhož zákona pokutu do výše 20 mil. Kč.
86. **S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 3.5.2018 do 28.6.2019 postupoval v rozporu s požadavky ustanovení § 106 odst. 1 písm. j) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť ve smlouvě o spotřebitelském úvěru neposkytoval jednotlivým spotřebitelům informaci o poplatku za prodloužení splatnosti dluhu, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru.**

Odůvodnění pokuty

87. Ustanovení § 158 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že přestupky podle tohoto právního předpisu projednává Česká národní banka. Správní orgán je tak legitimován projednat všechny předmětné přestupky.

⁴²Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 9 AS 93/2008 -115 ze dne 10.4.2009.

88. V posuzovaném případě správní orgán prokázal, že se účastník řízení dopustil porušení povinností stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru a naplnil tím pojmové znaky přestupků tak, jak je uvedeno výše v tomto odůvodnění, tj. dopustil se v rámci vícečinného souběhu nestejnorodého⁴³ přestupků dle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b), § 154 odst. 1 písm. e) a § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru. Správní orgán proto při stanovení výše sankce vycházel ze **zásady absorpce** zakotvené v ustanovení § 41 odst. 1 přestupkového zákona, ze které vyplývá, že v případě, kdy správní orgán ukládá účastníkovi řízení sankci za dva nebo více přestupků projednávaných ve společném řízení, ukládá trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejprísněji trestný. V případě, že zákon stanoví pro sbíhající se přestupky shodné rozpětí sankcí, ukládá potom trest za přestupek nejzávažnější.
89. Přestupky, jichž se účastník řízení dopustil, hodnotí správní orgán obecně v souhrnu jako velmi závažné. Podle typové závažnosti, vyjádřené horní hranicí sazby pokut⁴⁴, lze v souladu s ustanovením § 148 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru za přestupky podle § 148 odst. 1 písm. b) téhož zákona uložit pokutu do 20 000 000 Kč (skutky ad (i) a (ii)); dle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru lze za přestupky podle § 154 odst. 1 písm. e) (skutek ad (iii)) a § 154 odst. 1 písm. n) (skutek ad (iv)) téhož zákona uložit pokutu do 20 000 000 Kč.
90. Jako nejzávažnější hodnotí správní orgán přestupek ad (iii) podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, který byl vzat jako základ pro stanovení konkrétní výše pokuty. Podle typové závažnosti, vyjádřené horní hranicí sazby pokut, závažnost přestupku reflektuje rovněž zákon o spotřebitelském úvěru, když za něj lze v souladu s ustanovením § 154 odst. 3 písm. c) téhož zákona uložit pokutu do výše 20 000 000 Kč. Správní orgán uvádí, že jednání účastníka řízení, za které správní orgán ukládá sankci tímto rozhodnutím, ohrožuje **významný zájem chráněný zákonem, a to primárně veřejný zájem na ochraně spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru ze strany nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, které by pro spotřebitele mělo negativní následky (např. insolvenční a s ní související dopady jak ekonomické v podobě ztráty majetku, tak společenské v podobě společenské stigmatizace)**. Předmětnou úpravou je chráněn i celospolečenský zájem na minimalizaci negativních jevů spojených s insolvenční spotřebitelů, tedy exekuce, ztráta motivace k výdělečné činnosti, ztráta daňových příjmů státu a naopak nárůst výdajů na sociální dávky.⁴⁵ **Účastník řízení tak svým jednáním ohrozil zejména zájem na ochraně neprofesionálních zákazníků na trhu spotřebitelských úvěrů, což je jeden z hlavních cílů regulace v této oblasti. Správní orgán považuje výše uvedené zájmy v oblasti regulace poskytování spotřebitelských úvěrů za velmi významné, a proto hodnotí společenskou škodlivost jednání účastníka řízení jako velmi vysokou, neboť odborné, komplexní a důkladné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele ve smyslu ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru je elementárním předpokladem pro řádné poskytování spotřebitelského úvěru a tedy naplnění jednoho z hlavních účelů zákona o spotřebitelském úvěru.** Správní orgán konstatuje, že rovněž výše uvedená pochybení ad (i), tedy nedodržování pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, jednání ad (ii), tj. nezavedení a neudržování pravidel pro jednání se spotřebiteli, kteří jsou v prodlení, a jednání ad (iv), kdy účastník řízení

⁴³Pachatel více skutky spáchá trestné činy (přestupky) různých skutkových podstat.

⁴⁴Srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 3. 5. 2013, č. j. 60 A I/2013-49, který stanoví, že: „Typová závažnost protiprávního jednání nachází svůj odraz již v druhu a rozpětí zákonem stanovené sankce.“

⁴⁵srov. Zákon o spotřebitelském úvěru, 1. vydání, 2017, s. 425 – 435 (SLANINA, JEMELKA, VETEŠNÍK, WACHTLOVÁ, FLÍDR).

ve smlouvě o spotřebitelském úvěru neuváděl informaci o poplatku za prodloužení splatnosti dluhu, představují vysokou míru závažnosti, neboť zasahují do základních povinností účastníka řízení jako poskytovatele spotřebitelského úvěru a vedou ke stejnému následku, tj. porušování zákona o spotřebitelském úvěru. Z uvedených důvodů správní orgán uložil účastníkovi řízení v souladu s ustanovením § 41 odst. 1 přestupkového zákona pokutu právě za přestupek ad (iii), a ke skutečnosti, že se účastník řízení dopustil celkem čtyř přestupků, přihlédl jako k přitěžující okolnosti v souladu s ustanovením § 40 písm. b) přestupkového zákona.

91. K možné liberaci účastníka řízení dle ustanovení § 21 odst. 1 a 2 přestupkového zákona správní orgán uvádí, že účastník řízení neprokázal, že vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možné požadovat, aby přestupkům uvedeným v tomto rozhodnutí zabránil. Správnímu orgánu nejsou známy žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by účastník řízení vyvinul dostatečné úsilí směřující k zabránění porušení povinností stanovených mu zákonem o spotřebitelském úvěru.
92. Přestupkový zákon umožňuje uložení alternativních druhů trestů (např. napomenutí)⁴⁶ a popř. modifikaci trestu (např. podmíněné upuštění od uložení správního trestu).⁴⁷ S ohledem na závažnost protiprávního jednání účastníka řízení v tomto konkrétním případě, a rovněž s přihlédnutím ke skutečnosti, že v případě účastníka řízení došlo ke spáchání celkem čtyř přestupků uvedených ve výrokové části I. tohoto rozhodnutí, však nepřipadá aplikace alternativních druhů trestání ani modifikace trestu v úvahu. Jako nejefektivnější prostředek, který zajistí naplnění individuálně a generálně preventivního i represivního účelu sankce, se jeví uložení pokuty.
93. Při stanovování výše pokuty se správní orgán řídil zásadami uvedenými v § 37 přestupkového zákona, povahu a závažnost přestupku posoudil dle § 38 přestupkového zákona, a přihlédl ke všem polehčujícím i přitěžujícím okolnostem ve smyslu § 39 a § 40 přestupkového zákona. Zároveň správní orgán přihlédl k obecným právním zásadám, zejména k zásadě individualizace sankce a k zásadě legitimního očekávání.
94. Ustanovení § 38 přestupkového zákona stanoví, že povaha a závažnost přestupku je dána zejména mimo jiné významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, významem a rozsahem následku přestupku, způsobem spáchání přestupku, okolnostmi spáchání přestupku a délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele.
95. Kromě výše uvedeného významu zákonem chráněného zájmu, tedy objektu přestupku, je povaha a závažnost přestupků spáchaných účastníkem řízení v posuzovaném případě dána rovněž významem a rozsahem následků přestupku. Co se týče **následků**, resp. **účinků** způsobených protiprávním jednáním, k naplnění skutkové podstaty příslušných přestupků dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě dojde příslušným jednáním ke vzniku škody na majetku zákazníků či nikoli, škodlivý následek netvoří znak skutkové podstaty těchto přestupků. Zákonodárce považuje již ohrožení způsobené porušením příslušných povinností za natolik závažné, že k odpovědnosti za příslušné přestupky není třeba vzniku přímé škody.
96. Z hlediska **způsobu spáchání** přestupku správní orgán konstatuje, že účastník řízení se přestupků dopustil omisivním jednáním, tedy nekonáním tam, kde měl konat,

⁴⁶Viz ustanovení § 35, § 45, § 47 až § 50 přestupkového zákona.

⁴⁷Viz ustanovení § 42 až § 44 přestupkového zákona.

nicméně protiprávnosti svého opomenutí si vzhledem ke svým odborným znalostem měl být účastník řízení vědom.

97. Správní orgán uvádí k **povaze činnosti** účastníka řízení, že tento je nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru, přičemž tuto činnost vykonává za účelem podnikání a tvorby zisku. Účastník řízení, působící na trhu již od roku 2014, by tak měl bezesporu znát předpisy upravující problematiku nebankovních poskytovatelů spotřebitelského úvěru a dodržovat povinnosti z těchto předpisů vyplývající.
98. Správní orgán vzal při rozhodování o stanovení konkrétní výše pokuty za spáchané přestupky v úvahu jako **polehčující okolnost** skutečnost, že účastník řízení zjednal či deklaroval, že zjedná nápravu některých zjištěných nedostatků ve své činnosti v návaznosti na provedenou kontrolu (viz výše), a také skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno a účastník řízení nebyl za žádný přestupek trestán.
99. Naopak jako **přítěžující okolnost** zvyšující závažnost deliktního chování účastníka řízení správní orgán považuje skutečnost, že účastník řízení spáchal více přestupků (konkrétně se jedná o čtyři přestupky uvedené ve výrokové části tohoto rozhodnutí). Správní orgán též přihlédl k tomu, že porušení zákona o spotřebitelském úvěru měla systémový charakter, a že se účastník řízení dopouštěl porušování některých povinností opakovaně po poměrně **dlouhé období** cca 12 měsíců. Takto dlouhé období zvyšuje závažnost jednání účastníka řízení.
100. Správní orgán je přesvědčen, že s ohledem na represivní funkci sankce a generální prevenci je na místě uložit účastníku řízení za vytýkaná jednání peněžitou sankci tak, aby dal ostatním účastníkům trhu na vědomí, že vytýkaná jednání považuje za závažná porušení povinností, jejichž neplnění musí být trestáno a vynucováno. Na základě výše uvedených skutečností dospěl správní orgán k závěru, že v souladu s kontinuitou rozhodovací sankční praxe České národní banky a s přihlédnutím k závažnosti spáchaných přestupků, zejména ke způsobu jejich spáchání a jejich následkům a k okolnostem, za nichž byly spáchány, jakož i relevantním polehčujícím a přítěžujícím okolnostem, jsou dány důvody pro uložení pokuty v dolní čtvrtině shora vypočtené sazby pokuty. Správní orgán vzal rovněž v potaz přijatá opatření k nápravě. S přihlédnutím ke všem výše uvedeným skutečnostem správní orgán rozhodl stanovit pokutu ve výši 1 500 000 Kč. Uvedená pokuta odráží skutkové okolnosti posuzovaných přestupků a poslední známé majetkové poměry účastníka řízení.
101. Při stanovení konkrétní výše pokuty pak správní orgán **přihlédl i k majetkovým poměrům účastníka řízení**, jehož čistý obrát za rok 2019 činil 11 593 000 Kč a vlastní kapitál 21 891 000 Kč. Na základě posouzení všech uvedených aspektů dospěl správní orgán k jednoznačnému závěru, že pokuta uložená v rámci dolní čtvrtiny zákonné sazby ve výši **1 500 000 Kč (slovy jeden milion pět set tisíc korun českých), což odpovídá 7,5 % z horní hranice zákonné sazby**, odpovídá rovněž i závažnosti protiprávního jednání účastníka řízení, okolnostem, za kterých se jej dopustil a zásadním způsobem nedopadá do majetkových poměrů účastníka řízení.

Odůvodnění částečného zastavení dle výroku ad II.

Právní úprava a skutková zjištění

102. V souladu s ustanovením § 122 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru může účastník řízení pro případ prodloužení spotřebitele s plněním dluhu vyplývajících ze smlouvy

o spotřebitelském úvěru sjednat pouze a) právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vznikly v souvislosti s prodlením, b) úroky z prodlení, nebo c) smluvní pokutu.

103. Ze skutečností, které byly zjištěny v průběhu Kontroly a správního řízení, vyplynulo, že účastník řízení v případě prodlení spotřebitele účtoval zpětně poplatek za poskytnutí spotřebitelského úvěru, který ovšem nebyl ve smlouvě o spotřebitelském úvěru (ve variantě 1. půjčka) sjednán.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

104. Správní orgán došel k závěru, že zpětné účtování poplatku za poskytnutí úvěru v důsledku prodlení spotřebitele je nutné považovat za platbu ve smyslu § 122 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, tj. za smluvní pokutu, neboť se jedná o platbu, kterou musí zaplatit spotřebitel poskytovateli v případě, že spotřebitel poruší povinnost plnit řádně a včas.⁴⁸
105. Spotřebitelský úvěr ve variantě 1. půjčky je nicméně poskytován zcela zdarma (bez poplatku a bez úroku). Podle § 5 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že na spotřebitelský úvěr poskytnutý bez úroku a jakékoli úplaty jiné než úhrady účelně vynaložených nákladů přímo spojených se zajištěním spotřebitelského úvěru se použijí pouze ustanovení § 1 až 4, § 122 až 124 a § 168 uvedeného zákona. V taxativním výčtu tak není uvedeno ustanovení o přestupku podle § 154 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru, v souvislosti s tímto úvěrem se tak zmíněného přestupku nelze dopustit.
106. Vzhledem k uvedenému tak lze shrnout, že účastník řízení požaduje po spotřebiteli platbu, kterou si s ním nesjednal ve smlouvě, proto na ni nemá právo a v případě sporu by mu nebylo příslušným orgánem přiznáno. Projednávaný skutek však nepředstavuje přestupek, který by mohla Česká národní banka sankcionovat, a tudíž se rozhodla ve smyslu ustanovení § 86 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona řízení v dané části zastavit.

Odůvodnění povinnosti uhradit náklady řízení dle výroku ad III.

107. Podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu uloží správní orgán účastníkovi řízení, který vyvolal správní řízení porušením své právní povinnosti povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částka je stanovena prováděcím předpisem ke správnímu řádu, kterým je vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky 112/2017 Sb. Z ustanovení § 6 odst. 1 této vyhlášky vyplývá, že paušální částka nákladů správního řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč.
108. Vzhledem ke skutečnosti, že vedené správní řízení bylo, jak bylo podrobně podáno výše, vyvoláno porušením právní povinnosti účastníkem řízení, uložil mu správní orgán povinnost nahradit náklady tohoto správního řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč.

⁴⁸LASÁK, Jan. § 2048 [Výše smluvní pokuty]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1281.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 81 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 1 správního řádu rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 5 správního řádu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky rozhoduje bankovní rada České národní banky.

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky

- **rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2021/95431/CNB/110 ze dne 16. září 2021, sp.zn. Sp/2019/329/573**

V Praze dne 16. září 2021
Č. j.: 2021/095431/CNB/110
Počet stran: 12
Vypraveno dne: 17. září 2021

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 3. 6. 2021 společností Rerum Finance, s.r.o., IČO 03210235, se sídlem Mezibranská 1579/4, Nové Město, 110 00 Praha 1, právně zastoupenou [REDAKCE], advokátkou č. ev. ČAK [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], a dále doplněného podáním ze dne 25. 6. 2021, rozhodnutí České národní banky č. j. 2021/51330/570 ze dne 18. 5. 2021, sp. zn. Sp/2019/329/573, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozklad společnosti Rerum Finance, s.r.o., IČO 03210235, se sídlem Mezibranská 1579/4, Nové Město, 110 00 Praha 1, se podle § 90 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance zamítá a rozhodnutí České národní banky č. j. 2021/51330/570 ze dne 18. 5. 2021 se potvrzuje.

ODŮVODNĚNÍ

[1.] U společnosti Rerum Finance, s.r.o., IČO 03210235, se sídlem Mezibranská 1579/4, Nové Město, 110 00 Praha 1 (dále „účastník řízení“) byla dne 11. 3. 2019 zahájena kontrola podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb. (dále „kontrola“). Předmětem této kontroly bylo prověření dodržování povinností při výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“). O provedené kontrole byl vypracován protokol o kontrole č. j. 2019/071039/CNB/650 ze dne 27. 6. 2019 (dále „protokol o kontrole“)¹. Proti protokolu o kontrole nepodal účastník řízení námitky.

[2.] Na základě nejzávažnějších kontrolních zjištění, která nasvědčovala porušení povinností stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru, zahájila Česká národní banka jako správní orgán prvního stupně (dále „správní orgán prvního stupně“ nebo „ČNB“) s účastníkem řízení doručením oznámení o zahájení řízení z moci úřední č. j. 2020/2038/570 ze dne 6. 1. 2020 přestupkové řízení.

¹ Kontrolní spis je součástí správního spisu sp. zn. Sp/2019/329/573.

[3.] Dne 18. 5. 2021 vydal správní orgán prvního stupně pod č. j. 2021/51330/570 rozhodnutí (dále „napadené rozhodnutí“), kterým byl účastník řízení ve výrokové části I uznán vinným z toho, že

- (i) v období od 3. 5. 2018 do 28. 6. 2019 nedodržoval pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele upravené ve vnitřním předpisu „Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti“ ani nezavedl jiná vhodná pravidla a postupy pro její posuzování, když:
 - a. systematicky nezjišťoval informace potřebné pro posouzení důsledků spojených s dalšími stávajícími úvěry spotřebitele,
 - b. neověřoval udržitelnost příjmů, neboť při sjednávání spotřebitelských úvěrů systematicky nezjišťoval a neověřoval deklarované příjmy uvedené v žádosti o úvěr,
 - c. neověřoval informaci od spotřebitelů o počtu členů domácnosti, která je relevantní pro stanovení interního limitu definovaného v uvedené kapitole, ani nezjišťoval výši měsíčního nákladu na bydlení a nemohl tak porovnat reálnost tohoto nákladu s interním limitem a zároveň neověřoval, zda u výdajů zájemce odpovídají čísla na doložených podkladech tomu, co zájemce uvedl v úvěrové žádosti, čímž porušil povinnost stanovenou v § 15 odst. 1 ve spojení s § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru,
- (ii) v období od 3. 5. 2018 do 30. 4. 2019 neudržoval pravidla pro jednání se spotřebiteli v prodlení, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, čímž porušil povinnost stanovenou v § 15 odst. 1 ve spojení s § 15 odst. 2 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru,
- (iii) v období od 16. 5. 2018 do 24. 4. 2019 před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru ve 20 prověřovaných úvěrových případech řádně neposuzoval schopnost žadatele splácet úvěr na základě porovnání příjmů a výdajů a způsobu plnění dosavadních dluhů, čímž porušil povinnost stanovenou v § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, a
- (iv) v období od 3. 5. 2018 do 28. 6. 2019 ve smlouvě o spotřebitelském úvěru neposkytoval jednotlivým spotřebitelům informaci o poplatku za prodloužení splatnosti dluhu, čímž porušil povinnost stanovenou v § 106 odst. 1 písm. j) zákona o spotřebitelském úvěru.

[4.] Jednáním výše uvedeným ad (i) a ad (ii) se účastník řízení dopustil přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, jednáním výše uvedeným ad (iii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru a jednáním ad (iv) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru.

[5.] Za spáchání uvedených přestupků byla účastníkovi řízení ve výrokové části I uložena podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 1 500 000 Kč.

[6.] Ve výrokové části II napadeného rozhodnutí bylo přestupkové řízení o skutku, že účastník řízení v období od 20. 6. 2018 do 29. 1. 2019 v 7 případech z kontrolovaného vzorku úvěrových případů 1. půjčky požadoval platbu, která nebyla sjednána ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb.,

o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o přestupcích“) zastaveno.

[7.] Ve výrokové části III napadeného rozhodnutí byla dále účastníkovi řízení uložena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

[8.] Napadené rozhodnutí bylo účastníkovi řízení doručeno dne 19. 5. 2021. Proti napadenému rozhodnutí podal účastník řízení v zákonné 15denní lhůtě dne 3. 6. 2021 blanketní rozklad, ve kterém absentovalo uvedení toho, v čem účastník řízení spatřuje rozpor s právními předpisy či nesprávnost napadeného rozhodnutí či předcházejícího řízení. V rozkladu ani nebylo explicitně vyjádřeno, co účastník řízení navrhuje. Správní orgán prvního stupně přípisem č. j. 2021/57426/570 ze dne 4. 6. 2021 účastníkovi řízení sdělil, že má možnost doplnit rozklad nejpozději do 28. 6. 2021, neboť správní orgán je povinen předat spis se svým stanoviskem odvolacímu orgánu do 30 dnů ode dne doručení odvolání, tj. do 3. 7. 2021. Správní orgán prvního stupně v této souvislosti dále upozornil účastníka řízení, že doručí-li doplnění rozkladu po této lhůtě, nebude již možné doplněné důvody rozkladu v tomto stanovisku zohlednit. Doplnění odůvodnění rozkladu zaslal účastník řízení správnímu orgánu prvního stupně dne 25. 6. 2021. V doplnění účastník řízení navrhl, aby bankovní rada zrušila výrokové části I a III napadeného rozhodnutí a věc vrátila správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání.

[9.] *V řízení o rozkladu přezkoumala bankovní rada napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v § 98 odst. 1 zákona o přestupcích.*

[10.] Bankovní rada po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a zjistil rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně shromáždil podklady v rozsahu, který je dostatečnou oporou pro vydání napadeného rozhodnutí v souladu s ustanoveními § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu.

[11.] K námitkám účastníka řízení vztahujícím se k jednotlivým bodům výrokové části I napadeného rozhodnutí uvádí bankovní rada následující vypořádání.

I. K bodu (i) výrokové části I napadeného rozhodnutí – nedodržování pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele upravených ve vnitřním předpisu

[12.] *Účastník řízení uvádí, že svou povinnost zavést, udržovat a fakticky uplatňovat odpovídající pravidla podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s § 15 odst. 2 písm. c) citovaného zákona splnil tím, že s účinností od 1. 3. 2017 přijal vnitřní předpis „Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti“ (dále „PPÚ“), který byl v rámci licenčního řízení ČNB vyhodnocen jako dostačující. K tomu dodává, že průběžně v souladu s § 15 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru ověřoval a pravidelně hodnotil přiměřenost a účinnost zavedených pravidel a s účinností od 5. 3. 2018 uvedený předpis aktualizoval.*

[13.] *Účastník řízení dále uvádí, že učinil všechny potřebné kroky k tomu, aby o vnitřních předpisech a povinnosti tyto předpisy dodržovat informoval všechny své zaměstnance a další osoby podílející se na procesu poskytování spotřebitelských úvěrů, a současně zavedl systém vnitřního dohledu, monitoring a kontrolní mechanismy, prostřednictvím kterých zjišťoval, zda všichni zaměstnanci dodržují pravidla a postupy podle vnitřních předpisů.*

[14.] *Na základě zjištění uvedených v protokolu o kontrole pak účastník řízení přijal další vhodná pravidla pro zajištění vyšší míry souladu svých činností s povinnostmi vyplývajících ze zákona o spotřebitelském úvěru.*

[15.] Bankovní rada nemůže přisvědčit námitce účastníka řízení, že povinnost podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru splnil tím, že s účinností od 1. 3. 2017 přijal vnitřní předpis PPÚ, který později aktualizoval, a uvádí k této námitce následující.

[16.] Podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru zavede a udržuje pravidla a postupy, které jsou vhodné z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a z hlediska dodržování povinností souvisejících s bojem proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Tyto postupy a pravidla pak podle § 15 odst. 2 písm. c) téhož zákona zahrnují mimo jiné pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele. Návrh vnitřních předpisů upravujících pravidla a postupy podle § 15 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru je pak i jednou z náležitostí žádosti o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru [§ 3 odst. 1 písm. j) vyhlášky č. 381/2016 Sb., o žádostech, oznámeních a předkládání výkazů podle zákona o spotřebitelském úvěru]. Bez zavedení těchto pravidel a postupů by tedy účastníkovi řízení nemohlo být žádné oprávnění ani uděleno.

[17.] Nicméně pro splnění povinnosti vyplývající z § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je potřeba, aby účastník řízení jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru tato pravidla nejen zavedl, ale zároveň je udržoval a fakticky uplatňoval. To, že účastník řízení nedodržoval pravidla, která si zavedl ve vnitřních předpisech, má bankovní rada s ohledem na kontrolní zjištění za dostatečně prokázané. Nedodržování svých vnitřních předpisů a postupů ostatně nerozporuje ani účastník řízení. Při posuzování úvěruschopnosti tak účastník řízení plně nepostupoval v souladu s PPÚ, když nedodržoval zejména pravidla pro kontrolu řádného splácení souběžných spotřebitelských úvěrů (body 18 až 24 napadeného rozhodnutí), pro zjišťování a ověřování příjmů žadatelů o spotřebitelský úvěr (body 25 až 30 napadeného rozhodnutí) a pro zjišťování a ověřování měsíčních nákladů na bydlení a ověřování počtu členů domácnosti (body 31 až 34 napadeného rozhodnutí). Při posuzování úvěruschopnosti postupoval účastník řízení podle své dosavadní zavedené praxe, přičemž ani tato nenaplnuje zákonné požadavky na řádné posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr (bod 38 napadeného rozhodnutí).

[18.] Na základě výše uvedeného je nepochybné, že účastník řízení nenaplnil jeden ze základních předpokladů pro výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, a to zavést a v posuzovaném případě především materiálně udržovat pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti ve smyslu § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. To se pak zákonitě projevilo v nedostacích při posuzování úvěruschopnosti jednotlivých žadatelů [k tomu viz vypořádání námítky k bodu (iii) výrokové části I napadeného rozhodnutí níže v části III odůvodnění tohoto rozhodnutí].

[19.] Odpovědnosti za přestupek, kterého se účastník řízení tímto svým jednáním dopustil [přestupek podle § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru], se účastník řízení nezproští tím, že podle svých slov učinil všechny potřebné kroky k tomu, aby o vnitřních předpisech a o povinnosti je dodržovat informoval všechny své zaměstnance, a zavedl systém vnitřního dohledu, monitoring a další kontrolní mechanismy. Podle § 21 odst. 2 zákona o přestupcích platí, že právnická osoba se nemůže odpovědnosti za přestupek zprostit, jestliže z její strany nebyla vykonávána povinná nebo potřebná kontrola nad fyzickou osobou, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, nebo nebyla učiněna nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku. Jako nezbytné opatření sloužící k zamezení nebo odvrácení přestupku ovšem nepostačí pouhé formální nastavení kontrolních mechanismů a vnitřních předpisů právnické osoby, jak je prezentuje účastník řízení. Je nutné, aby právnická osoba aktivně vyžadovala jejich dodržování fyzickými osobami, jejichž jednání je právnické osobě přičitatelné, a aktivně vyhledávala jejich možné porušení ze strany uvedených osob. Vedle

preventivních a vyhledávacích mechanismů musí právnická osoba činit též faktická opatření v případech, kdy již dojde k porušení právního předpisu či vnitřního předpisu právnické osoby, tedy opatření směřující nejen k zamezení, ale i k odstranění škodlivého následku protiprávního jednání fyzické osoby, které je přičitatelné právnické osobě. O uskutečněních kontrolních a dalších opatřeních k zamezení nebo odvrácení přestupku by měla právnická osoba vést příslušnou dokumentaci, aby jejich učinění mohla prokázat². To, že by aktivně vyžadoval od svých zaměstnanců dodržování pravidel a postupů, které ve svých vnitřních předpisech zavedl, však účastník řízení ani v průběhu řízení před správním orgánem prvního stupně, ani v řízení o rozkladu neprokázal.

[20.] Zmiňuje-li účastník řízení to, že na základě zjištění uvedených v protokolu o kontrole přijal další vhodná pravidla, pak bankovní rada uvádí, že ani přijetí nápravného opatření nezbavuje účastníka řízení odpovědnosti za dotčený přestupek a rovněž nic nemění na závažnosti přestupku. K přijatému opatření nicméně bylo možné přihlédnout v rámci správní úvahy při stanovení výše pokuty. Že tak správní orgán prvního stupně učinil, vyplývá z bodu 98 napadeného rozhodnutí.

II. K bodu (ii) výrokové části I napadeného rozhodnutí – nedodržování pravidel pro jednání se spotřebiteli v prodlení

[21.] *K dotčenému bodu výrokové části I napadeného rozhodnutí účastník řízení uvádí, že přijal vnitřní předpis „Pravidla pro jednání se spotřebiteli v prodlení s aktualizací ze dne 28. 2. 2018“ a distribuoval ho svým zaměstnancům spolu s proškolením, aby v souladu s tímto předpisem postupovali. Zaměstnanci účastníka řízení si tak podle jeho slov museli být vědomi, že neaktuální znění uvedeného vnitřního předpisu již není možné dále používat. Jestliže i přesto bylo ČNB zjištěno, že zaměstnanci účastníka řízení používali pro jednání se spotřebiteli v prodlení neaktuální vnitřní předpis, který byl v rámci licenčního řízení vyhodnocen jako nedostačující, došlo k individuálnímu pochybení těchto zaměstnanců. Účastník řízení nicméně přijal další opatření k nápravě, která ČNB předložil ve svém vyjádření³.*

[22.] Bankovní rada konstatuje, že uvedeným sdělením účastník řízení nenapadá ani nevyvrací závěry správního orgánu prvního stupně vztahující se k protiprávnímu jednání uvedenému v bodě (ii) výrokové části I napadeného rozhodnutí. Jestliže účastník řízení poukazuje na to, že došlo k individuálnímu pochybení jednotlivých zaměstnanců, pak bankovní rada již výše s odkazem na § 21 odst. 2 zákona o přestupcích uvedla, že právnická osoba se nemůže odpovědnosti za přestupek zprostit, jestliže z její strany nebyla vykonávána povinná nebo potřebná kontrola nad fyzickou osobou, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, nebo nebyla učiněna nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku. Toto tedy platí i v případě protiprávního jednání uvedeného v bodě (ii) výrokové části I napadeného rozhodnutí.

[23.] Poukazuje-li pak účastník řízení na zjednání nápravy, pak bankovní rada odkazuje výše na bod 20 tohoto rozhodnutí, ve kterém se k nápravnému opatření přijatému účastníkem řízení již vyjádřila.

² BOHADLO, D. Zákon o přestupcích: Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019, cit. dle ASPI, § 21.

³ Vyjádření instituce k oznámení o zahájení řízení ze dne 21. 5. 2020.

III. K bodu (iii) výrokové části I napadeného rozhodnutí – neposuzování úvěruschopnosti spotřebitele

[24.] Účastník řízení uvádí, že porušení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru úzce souvisí s vytýkaným nedodržením postupů obsažených ve vnitřním předpise PPÚ. Účastník řízení podle svého vyjádření do vnitřních předpisů implementoval veškerá nutná a požadovaná opatření, pravidla a postupy, aby dostal své povinnosti vyplývající z § 75 zákona o spotřebitelském úvěru, přičemž tyto vnitřní předpisy reflektují jak zákonné požadavky, tak i benchmarky ČNB. V této souvislosti účastník řízení odkazuje na jednotlivá ustanovení PPÚ, která podle něj potvrzují, že plní požadavky na řádné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a jedná tak s odbornou péčí. Tvrzení správního orgánu prvního stupně, že účastník řízení porušuje svou povinnost provozovat činnost s odbornou péčí podle § 75 zákona o spotřebitelském úvěru, není podle účastníka řízení namístě.

[25.] Účastník řízení má za to, že zavedené postupy podle PPÚ plně odpovídají požadavkům kontroly úvěruschopnosti a že v tomto ohledu nepochybil. K dílčím pochybením došlo podle účastníka řízení pouze ze strany jeho zaměstnanců, kteří v některých případech důsledně nedodržovali postupy zavedené ve vnitřních předpisech.

[26.] Bankovní rada považuje za nedůvodné i námitky účastníka řízení proti zjištění správního orgánu prvního stupně uvedenému v bodě (iii) výrokové části I napadeného rozhodnutí, týkajícímu se postupu účastníka řízení při posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr, a uvádí k nim následující.

[27.] Podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je účastník řízení jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru povinen s odbornou péčí (§ 75 zákona o spotřebitelském úvěru) posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Posoudit úvěruschopnost spotřebitele je poskytovatel povinen na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných primárně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů, přičemž poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. Co se rozumí posouzením úvěruschopnosti s odbornou péčí, správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí dostatečně vysvětlil (viz zejména body 64 a 65 napadeného rozhodnutí). Bankovní rada se s tímto vysvětlením ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje.

[28.] Jak však bylo zjištěno kontrolou veškeré dostupné dokumentace k náhodně vybraným 21 úvěrovým případům⁴, účastník řízení ve 20 případech řádně neposoudil úvěruschopnost spotřebitelů, když zejména neprověřoval příjmy žadatelů o úvěr (ve 14 případech – viz bod 56 napadeného rozhodnutí), vydaje žadatelům o úvěr (v 15 případech – viz bod 57 napadeného rozhodnutí) a ani nezohledňoval informace o závazcích žadatelů z úvěrových registrů (ve 14 případech – bod 58 napadeného rozhodnutí). Při kontrole bylo dále zjištěno, že v případě 13 spotřebitelů z 21 byla prodloužena splatnost dluhu, což je, jak správně uvedl správní orgán prvního stupně, důsledek pochybení účastníka řízení při posuzování úvěruschopnosti, neboť tito spotřebitelé nebyli schopni plnit své závazky řádně a včas (bod 60 napadeného rozhodnutí).

[29.] Uvedená zjištění pak mimo veškeré pochybnosti vedou podle bankovní rady k dostatečně odůvodněnému závěru, že účastník řízení nesplnil zákonné podmínky pro řádné

⁴ Pro účely kontroly byl vybrán vzorek celkem 35 úvěrových případů, z nichž 14 bylo poskytnuto ve variantě 1. půjčky (tato byla zcela zdarma, a tudíž se na ni povinnosti týkající se posuzování úvěruschopnosti nevztahují) a 21 ve formě opakované půjčky, která je již zpoplatněna, a tudíž se na ni povinnost posuzování úvěruschopnosti již vztahuje.

posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Na tento závěr pak nemá a ani nemůže mít vliv to, že účastník řízení podle svého tvrzení do vnitřních předpisů implementoval veškerá nutná a požadovaná opatření, pravidla a postupy, aby dostal své povinnosti vyplývající z § 75 zákona o spotřebitelském úvěru. To, že účastník řízení měl vypracovaná vnitřní pravidla a postupy, totiž samo o sobě nesvědčí o tom, že tato pravidla v rámci své činnosti dodržoval a řádně tak plnil povinnost posuzovat úvěruschopnost spotřebitele.

[30.] Namítá-li účastník řízení, že se jednalo o dílčí pochybení některých zaměstnanců, kteří důsledně nedodržovali zavedené postupy, pak bankovní rada poukazuje na to, že u vybraného vzorku smluv o úvěru byla zjištěna více než 95% chybovost (20 z 21 úvěrových případů vykazovalo nedostatky – viz bod 70 napadeného rozhodnutí). Tak vysoká chybovost nemůže podle bankovní rady svědčit o ničem jiném než o špatném systémovém nastavení a nedodržování pravidel stanovených právními předpisy pro výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru.

IV. K bodu (iv) výrokové části I napadeného rozhodnutí – neposkytování informací o poplatku za prodloužení splatnosti dluhu

[31.] *Účastník řízení nesouhlasí se závěrem správního orgánu prvního stupně, že neinformoval spotřebitele o existenci poplatku za prodloužení splatnosti dluhu, a že tím porušil povinnost stanovenou v § 106 odst. 1 písm. j) zákona o spotřebitelském úvěru. Poukazuje na to, že možnost prodloužit splatnost dluhu nepatří mezi možnosti, které spotřebitelům běžně nabízí. Dále poukazuje na to, že o této možnosti, jakož i o existenci poplatku za prodloužení splatnosti informuje v čl. 23 Všeobecných obchodních podmínek, které jsou nedílnou součástí smlouvy o spotřebitelském úvěru, a spotřebitel měl možnost se s nimi před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru seznámit. Spotřebitel si tak podle účastníka řízení musel být vědom toho, že v případě, že požádá o prodloužení splatnosti dluhu, bude povinen uhradit i poplatek.*

[32.] *Účastník řízení dále uvádí, že poplatek za prodloužení splatnosti dluhu není stanoven fixní částkou, ale podle výše skutečně poskytnuté jistiny. O přesné výši poplatku proto mohli být spotřebitelé informováni až v rámci individuálního vyjednávání o prodloužení splatnosti dluhu.*

[33.] *Nicméně „aby nedocházelo k zavádění spotřebitele“, doplnil účastník řízení do Všeobecných obchodních podmínek, Sazebníku a na své webové stránky informace týkající se poplatku za prodloužení splatnosti dluhu.*

[34.] Bankovní rada považuje námitky týkající se protiprávního jednání vytýkaného účastníkovi řízení v bodě (iv) výrokové části I napadeného rozhodnutí za nedůvodné a uvádí k nim následující.

[35.] Zákon o spotřebitelském úvěru v § 106 odst. 1 upravuje informace, které spotřebiteli musejí být vždy ve smlouvě o spotřebitelském úvěru poskytnuty, přičemž tyto informace musejí být formulovány tak, aby byly dostatečně určité a srozumitelné. Pod písm. j) tohoto zákonného ustanovení je uveden soupis uvádějící doby a podmínky pro splacení úroku a veškeré opakující se či jednorázové platby, mají-li být tyto platby a úroky splaceny bez umoření jistiny. Jednorázovými platbami ve smyslu tohoto zákonného ustanovení jsou i poplatky za prodloužení splatnosti dluhu.

[36.] Jak však bylo zjištěno při kontrole, účastník řízení ve smlouvě o spotřebitelském úvěru informaci o výši ani o splatnosti poplatku za prodloužení splatnosti dluhu neuváděl. Všeobecné obchodní podmínky, kterými v rozkladu argumentuje účastník řízení, sice obsahují v bodě 23 obecnou informaci o možnosti podat žádost o prodloužení splatnosti

dluhu, a to společně s odesláním poplatku za prodloužení splatnosti, nicméně zároveň odkazují na Sazebník, ve kterém má být poplatek konkretizován. Sazebník však výši tohoto poplatku ani vzorec pro jeho výpočet neobsahuje. Konkrétní výše poplatku je tak uvedena až v tabulce Sazebník nákladů za prodloužování, která ovšem není veřejně přístupná, neboť je pouze v interním systému účastníka řízení.

[37.] To, že spotřebitel není o výši poplatku za prodloužení splatnosti dluhu před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru informován, ostatně potvrdil i sám účastník řízení, když při kontrole na dotaz, kdy v průběhu komunikace se spotřebitel může seznámit s výši poplatku za prodloužení splatnosti dluhu, když tato informace není v doložené smluvní dokumentaci uvedena a není veřejně přístupná ani na webových stránkách, odpověděl, že „klient je informován o tom poplatku až v momentě, kdy končí splatnost.“⁵.

[38.] V souvislosti s uvedeným odmítá bankovní rada argument účastníka řízení, že bylo možné o přesné výši poplatku informovat spotřebitele až v rámci individuálního vyjednávání o možnosti prodloužení splatnosti. Jak totiž vyplývá ze Sazebníku nákladů za prodloužování, výše poplatku se odvíjí od výše zapůjčené jistiny. To mimochodem potvrdil v rozkladu i sám účastník řízení. Účastník řízení tak informací o konkrétní výši poplatku disponoval vždy již v době uzavírání smlouvy o spotřebitelském úvěru, a přesto ji v rozporu s § 106 odst. 1 písm. j) zákona o spotřebitelském úvěru spotřebiteli před uzavřením smlouvy neposkytoval. Přitom právě tato informace může být pro spotřebitele důležitá při rozhodování, zda smlouvu o spotřebitelském úvěru s účastníkem řízení uzavře, či nikoliv. Nutno dodat, že tuto informaci je účastník řízení povinen poskytnout i tehdy, pokud by mu přesná výše nebyla před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru známa, např. odkazem na výpočet apod. Ustanovení § 106 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru z uvedeného pravidla nestanovuje žádné výjimky.

[39.] Na uvedeném skutkovém zjištění nic nemění ani účastníkem řízení přijaté opatření k nápravě. K přijetí opatření k nápravě se již bankovní rada vyjadřovala výše v bodě 20 tohoto rozhodnutí, a proto na tento bod v souvislosti s námitkou účastníka řízení odkazuje.

V. K uložené pokutě

[40.] *Účastník řízení je toho názoru, že správní orgán prvního stupně měl při posuzování závažnosti spáchaných přestupků vycházet z požadavků stanovených v § 38 zákona o přestupcích, nikoliv primárně vycházet z typové závažnosti spáchaných přestupků vyjádřené horní hranicí sazby pokut, které lze za spáchání těchto přestupků uložit.*

[41.] *Účastník řízení má za to, že správní orgán prvního stupně při stanovení výše pokuty nepřihlédl k tomu, že v době, kdy mělo dojít k porušování povinností podle zákona o spotřebitelském úvěru, měl řádná a dostatečná pravidla a postupy, které byly schváleny v rámci licenčního řízení. K možnému porušení povinností mohlo dojít pouze nedodržováním řádně přijatých a implementovaných vnitřních předpisů ze strany některých zaměstnanců, a proto účastník řízení přijal další opatření k nápravě.*

[42.] *Účastník řízení má dále za to, že při určování výše pokuty správní orgán prvního stupně nedostatečně přihlédl k polehčujícím okolnostem. Za polehčující okolnost považuje účastník řízení zejména přijetí potřebných opatření k odstranění negativních následků zjištěných porušení právních povinností. Účastník řízení tedy podle svého vyjádření aktivně spolupracoval a vyvíjel veškerou možnou aktivitu pro odstranění vytýkaných nedostatků, nápravu jejich negativních dopadů a jejich zamezení v budoucnu.*

⁵ Blíže viz str. 42 protokolu o kontrole.

[43.] *S ohledem na to se účastník řízení domnívá, že výše uložené pokuty je nepřiměřená závažnosti tvrzených porušení a přijatým opatřením k nápravě zjištěných nedostatků. V této souvislosti obecně poukazuje na to, že například za neoprávněné zprostředkování spotřebitelských úvěrů byly správním orgánem prvního stupně uděleny pokuty v rozsahu nižších statisíců korun. Uloženou pokutu proto považuje účastník řízení za exemplární trest neodpovídající míře provinění a předchozí rozhodovací praxi správního orgánu prvního stupně.*

[44.] Námitky vztahující se k výši uložené pokuty shledává bankovní rada nedůvodnými a uvádí k nim následující.

[45.] Bankovní rada v první řadě nesouhlasí s tvrzením účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně při rozhodování o konkrétní výši pokuty vycházel primárně z typové závažnosti spáchaných přestupků, neboť není zcela přesné a nevystihuje důsledně postup správního orgánu prvního stupně při ukládání pokuty. Jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, správní orgán prvního stupně vycházel jak z typové závažnosti spáchaných přestupků, tak z jejich individuální závažnosti. Typová závažnost přestupku je, jak správně uvedl správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí, vyjádřena právě horní hranicí sazby pokut, které lze za spáchané přestupky uložit. To, že výši pokuty je třeba posuzovat i ve vztahu k rozpětí zákonné sazby, resp. k horní hranici této zákonné sazby, judikoval již Nejvyšší správní soud (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 50/2005-97 ze dne 24. 5. 2006).

[46.] Správní orgán prvního stupně se pak v napadeném rozhodnutí zabýval i individuální závažností spáchaných přestupků, která plyne především z toho, v jaké míře byly jednotlivé znaky skutkové podstaty přestupků a okolnosti přestupků naplněny, tj. v jaké výši, jakou intenzitou, v jakém rozsahu, kolik různých přitěžujících či naopak polehčujících okolností pachatel naplnil. Tyto jednotlivé znaky jsou pak vyjádřeny v demonstrativním výčtu uvedeném v § 38 zákona o přestupcích, na který v rozkladu odkazuje účastník řízení. V souladu s tímto zákonným ustanovením tak správní orgán prvního stupně zohlednil zejména zákonem chráněný zájem, který byl přestupky ohrožen (viz bod 90 napadeného rozhodnutí), následky spáchaných přestupků (bod 95 napadeného rozhodnutí) i způsob spáchání přestupků (bod 96 napadeného rozhodnutí). Správní orgán prvního stupně se dále zabýval všemi okolnostmi významnými z hlediska individuálního určení sankce, včetně hodnocení okolností přitěžujících (bod 99 napadeného rozhodnutí) a polehčujících (bod 98 napadeného rozhodnutí). Nadto se správní orgán prvního stupně zabýval i majetkovými poměry účastníka řízení (bod 101 napadeného rozhodnutí) a rovněž přihlédl k povaze činnosti účastníka řízení (bod 97 napadeného rozhodnutí).

[47.] Skutečnost, že individuální závažnost přestupku uvedl správní orgán prvního stupně v odůvodnění napadeného rozhodnutí v pořadí následujícím po vypořádání typové závažnosti, v žádném případě neznamená, že primárně vycházel z typové závažnosti, popř. že typovou závažnost upřednostnil před individuální závažností. Část „Odůvodnění pokuty“ (body 87 až 101 napadeného rozhodnutí) je třeba totiž posuzovat jako jeden celek, ve kterém na sebe jednotlivé body logicky navazují a vzájemně se doplňují.

[48.] K závažnosti protiprávního jednání účastníka řízení bankovní rada dodává, že účastník řízení poskytuje tzv. mikropůjčky, tedy jednorázově splatné spotřebitelské úvěry s lhůtou splatnosti zpravidla do 30 dnů, které bankovní rada považuje, stejně jako správní orgán prvního stupně, za nejrizikovější. Tyto mikropůjčky totiž na rozdíl od např. vázaných úvěrů, které jsou poskytovány na koupi konkrétního zboží, mohou být a také často bývají použity ke splácení v minulosti poskytnutých úvěrů, čímž vykazují vyšší riziko z hlediska společensky nežádoucích jevů, jako je zadlužování spotřebitelů. Jestliže pak navíc nebankovní

poskytovatel spotřebitelského úvěru neposoudí, stejně jako účastník řízení, řádně úvěruschopnost žadatele o spotřebitelský úvěr, přičemž dojde k následnému prodloužení splatnosti dluhu, které je poskytováno často za velmi vysoký poplatek, tak to v konečném důsledku vede k výraznému navýšení dlužné částky, a tudíž k tomu, že jednotliví spotřebitelé mohou spadnout do úvěrové pasti a nebudou schopni spotřebitelský úvěr splácet. Jenom u účastníka řízení přitom v případě 808 z celkového počtu 2665 uzavřených smluv byla splatnost dluhu prodloužena alespoň jednou. Závažnost jednání účastníka řízení je názorně demonstrována i na skutečnosti, že účastník řízení poskytl úvěr šesti osobám (ze vzorku 35 úvěrových případů se jedná o 17 %), které pouhým srovnáním výdajů uvedených v databázi úvěrových dlužníků a deklarovaných příjmů měly být hodnoceny jako předlužené (viz tabulka č. 4 na straně 19 protokolu o kontrole).

[49.] Namítá-li dále účastník řízení, že správní orgán prvního stupně při rozhodování o výši pokuty nepřihlédl k tomu, že řádná a dostatečná pravidla a postupy zavedl, nicméně k jejich porušení mohlo dojít ze strany některých jeho zaměstnanců, pak bankovní rada konstatuje, že zavedení pravidel samo o sobě neznamená, že se tato pravidla a postupy ve skutečnosti také dodržují. Navíc správní orgán prvního stupně zjistil nedostatky v posuzování úvěruschopnosti ve 20 případech z 21 prověřovaných případů, tedy v 95 % případů z kontrolního vzorku, takže je nepochybné, že v případě účastníka řízení docházelo k systematickému porušování zákona, nikoliv k individuálnímu selhání jednotlivých zaměstnanců, jak argumentuje účastník řízení. Stejný názor měl i správní orgán prvního stupně, který takto vysoký výskyt porušení zákona hodnotil jako okolnost zvyšující závažnost jednání účastníka řízení (viz bod 99 napadeného rozhodnutí).

[50.] K argumentu účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně při určování výše pokuty dostatečně nepřihlédl k polehčujícím okolnostem, bankovní rada uvádí, že k přijatým opatřením k nápravě správní orgán prvního stupně přihlédl (viz bod 98 napadeného rozhodnutí) a vyjádřila se k nim i bankovní rada v tomto rozhodnutí (viz bod 20 tohoto rozhodnutí). Pokud se jedná o namítanou aktivní spolupráci, pak bankovní rada konstatuje, že objasnění okolností spáchání dotčených přestupků v tomto správním řízení nevyžadovalo žádnou významnou součinnost ze strany účastníka řízení, tuto okolnost tedy nelze hodnotit jako polehčující. Poskytnutí součinnosti při kontrole je pak povinností kontrolovaného subjektu a za její porušení může být kontrolovaný subjekt sankcionován, takže ani poskytnutí součinnosti při kontrole nelze považovat při rozhodování o výši pokuty za polehčující okolnost.

[51.] Uloženou pokutu pak bankovní rada nepovažuje za nepřiměřenou, jak namítá účastník řízení. Naopak, bankovní rada je toho názoru, že správní orgán prvního stupně při rozhodování o výši pokuty zohlednil všechny rozhodné skutečnosti a zákonná kritéria a logicky, srozumitelně a přezkoumatelným způsobem se s nimi v části napadeného rozhodnutí označené jako „Odůvodnění pokuty“ vypořádal. Výše uložené pokuty odpovídá podle bankovní rady závažnosti protiprávního jednání účastníka řízení, skutkovým okolnostem případu a je přiměřená i majetkovým poměrům účastníka řízení.

[52.] Jestliže účastník řízení bez bližší specifikace namítá, že některým subjektům byly za neoprávněné zprostředkování spotřebitelských úvěrů správním orgánem prvního stupně uloženy pokuty v rozsahu nižších statisíců korun, pak bankovní rada uvádí, že tyto případy nejsou s případem účastníka řízení vůbec srovnatelné, neboť nejde o stejná porušení právních předpisů, a to ani typově, ani s ohledem na individuálně zjištěné okolnosti. Účastník řízení svým protiprávním jednáním porušil jednu z nejzásadnějších povinností poskytovatelů spotřebitelských úvěrů stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru, a to povinnost řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Tím, že účastník řízení rezignoval na plnění této

povinnosti, porušil primární zájem chráněný zákonem o spotřebitelském úvěru (k tomu viz bod 90 napadeného rozhodnutí), a to zájem na ochraně spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru, které by mohlo vést k insolvenčnímu spotřebiteli se všemi negativními následky, a to jak ekonomickými v podobě ztráty majetku, tak společenskými v podobě společenské stigmatizace⁶. Účastník řízení tím rovněž porušil celospolečenský zájem na minimalizaci negativních jevů spojených s insolvenčními spotřebiteli, jako jsou exekuce, ztráta motivace k výdělečné činnosti, ztráta daňových příjmů státu a nárůst výdajů na sociální dávky⁷.

[53.] Porušení povinností spojených s řádným posouzením úvěruschopnosti spotřebitele proto podle bankovní rady nesmí být v žádném případě tolerováno, ale naopak musí být potrestáno, a to nikoliv nízkou pokutou. Bankovní rada v této souvislosti odkazuje na internetové stránky ČNB, kde jsou v souladu s § 14 odst. 1 zákona č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů uveřejňována pravomocná rozhodnutí České národní banky o uložení sankce a pravomocná rozhodnutí soudu o zrušení této sankce. Z pravomocných rozhodnutí zde uvedených lze vyčíst, že ČNB již v minulosti za obdobná protiprávní jednání, jakého se dopustil účastník řízení, ukládala vysoké pokuty, a to v řádech milionů korun. Výše pokuty uložené účastníkovi řízení se tedy rozhodovací praxí ČNB nevymyká.

[54.] Uložením pokuty ve výši 1 500 000 Kč se správní orgán prvního stupně nedopustil ani exemplárního potrestání, jak v rozkladu namítá účastník řízení. Exemplární potrestání spočívá podle judikatury Ústavního soudu v tom, že se konkrétní přísnost trestu neodůvodňuje hledisky individuální prevence, ale potřebou odstrašit veřejnost přehnaně přísným trestem uloženým pachateli (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 4. 1998, sp. zn. IV. ÚS 463/97, Sb. n. u., sv. 10, str. 313). Bankovní rada již výše uvedla, že výše pokuty uložené účastníkovi řízení je v souladu s rozhodovací sankční praxí ČNB. V projednávaném případě tedy v žádném případě nelze hovořit o uložení přehnaně přísného trestu, jehož účelem by bylo pouze odstrašení veřejnosti. Uložení pokuty tak, aby ji účastník řízení při svém podnikání reálně pocítil jako trest, je pouze naplněním represivního účinku sankce, nikoliv exemplárním potrestáním, jak se domnívá účastník řízení. Bankovní rada v této souvislosti odkazuje na judikaturu k výši pokut a cituje z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 9/2008 -133: „[t]o samozřejmě neznamená, že by pokuta za jiné správní delikty měla ztratit cokoli ze své účinnosti. Naopak, [...] aby pokuta za jiný správní delikt naplnila svůj účel z hlediska individuální i generální prevence, musí být citelným zásahem do majetkové sféry pachatele. Odpovídající intenzita majetkové újmy bude v konkrétních případech záviset na řadě faktorů, v první řadě však na závažnosti spáchaného deliktu.“ a z nálezu Ústavního soudu ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 14/09 (N 183/63 SbNU 117; 22/2012 Sb.): „[j]e samozřejmé, že uložení této sankce je pro pachatele nepříjemné a úkorné, avšak takový účinek je přirozenou a dokonce žádoucí vlastností jakékoli sankce – pokud by tomu tak nebylo, vytratil by se generálně preventivní smysl sankcí“.

[55.] Bankovní rada nezjistila v řízení, které předcházelo rozkladem napadenému rozhodnutí, ani v napadeném rozhodnutí pochybení ze strany správního orgánu prvního stupně, která by měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Bankovní rada po posouzení věci dospěla k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí vadami způsobujícími jeho nesprávnost.

⁶ Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flidr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 426.

⁷ Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flidr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 426.

S ohledem na výše uvedené považuje bankovní rada rozklad za nedůvodný a rozhodla rozklad zamítnout a napadené rozhodnutí potvrdit.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

Ing. Marek Mora, M.E.
viceguvernér
podepsáno elektronicky

Ing. Vojtěch Benda
člen bankovní rady
podepsáno elektronicky